

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž na
Cerknim, razmnožen na
ciklostil. Od 5. do 17. sep-
tembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob«
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija« pod Vojskim
pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

primorski

dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418
GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382-535723
Fax 0481/532958

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.200 lir - Leto XLVIII. št. 156 (14.247)

Trst, sreda, 8. julija 1992

Z objavo zaključnega dokumenta danes konec vrha sedmih najbogatejših držav

Zaskrbljenost zaradi gospodarstva Precejšnja pomoč Jelcinovi Rusiji

Poseben dokument o vojni v nekdanji Jugoslaviji, pri čemer se omenja tudi možnost uporabe sile - Sedmerico skrbi naraščanje nezaposlenosti in majhna gospodarska rast

Amato (levo) in Mitterrand (desno) skupaj s prevajalcem med odmorom (Telefoto AP)

MÜNCHEN — Vrh sedmerice najbolj razvitih držav se je dejansko končal že včeraj, ko so objavili skupno politično deklaracijo, kjer posebno mesto zavzema dokument o bivši Jugoslaviji, za danes pa je predvidena objava gospodarskega dokumenta. Bistvenih novosti vrh ni prinesel, pokazal pa je tudi na vsa nasprotja in različna gledišča najbolj razvitih držav sveta. Še največ soglasja je bilo ob izjavi o bivši Jugoslaviji, sedmerica pa se je strinjala tudi s konkretno pomočjo Borisu Jelcinu. Kar zadeva gospodarske zadeve, tem je bil vrh v bistvu namenjen, pa je prišla na dan skupna zaskrbljenost nad naraščanjem nezaposlenosti in premajhno gospodarsko rastjo.

Sedmerica je včeraj popoldne razpravljala o pomoči Rusiji, ki sicer kljub Bushevim prizadevanjem ne bo sprejeta v klub razvitih. Vendar pa Jelcin iz Münchna

ne bo odšel praznih rok, saj bo med drugim dobil milijardo dolarjev kot predplačilo na štiri milijarde posojila, ki jih bo dobil od Mednarodnega denarnega sklada. Ob tem bo sedmerica tudi financirala restrukturiranje 25 od 57 ruskih jedrskih elektrarn, ki so ocenjene kot najbolj nevarne. Očitno je, da najbolj bogate države sveta nečesto ponoviti napake z lanskega vrha, ko so takrat še predsedniku SZ Gorbačovu odrekli konkretno pomoč. Zato bodo, čeprav postopoma, odvezali mošnjo in skupna pomoč Rusiji naj bi znašala kar 24 milijard dolarjev.

Največji problem pri zagotavljanju te pomoči pa predstavljajo težave svetovnega gospodarstva. Gospodarska rast je nizka, število nezaposlenih pa stalno narašča. V sedmerici je nezaposlenih že 24 milijonov, skupaj z državami OECD pa 30 milijonov. Zato so se NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Zaradi zavrnjene prošnje umoril župana

MOLFETTA (BARI) — Ker mu občinska uprava ni izdala dovoljenja za organizacijo koncerta peva Nina D'Angela, je Cristofaro Brattoli včeraj pod občinsko palačo v Molfetti počakal župana Giovanni Carnicello in ga po krajšem prerekanju ustrelil s puško.

Smrtno ranjenega župana, ki je ob enem pokrajinski tajnik KD, so nemudoma odpeljali v krajevno bolnišnico, kjer so se zdravniki nekaj ur trudili, da bi mu rešili življenje. Rane iz šibrovke iz neposredne bližine pa so bile tako hude, da je bil ves trud zaman.

Morilec, ki se ukvarja z organizacijo raznih koncertov, predstav in vaških praznikov, je že v preteklosti zakrivil nekaj manjših prekrškov. Karabinjerji so za sedaj potrdili, da mu je občinska uprava zavrnila prošnjo za organizacijo koncerta, ni pa znano, zakaj so sprejeli tak ukrep. Brattoli je na begu, karabinjerji pa so prepričani, da ga bodo kmalu izsledili.

V Benetkah se preiskava širi na druge natečaje

BENETKE — Beneški sodniki so včeraj začeli z zaslišanji štirih novih aretirancev v zvezi z beneško preiskavo o podkupnih, ki jo vodita sodnik za preliminarne preiskave Felice Casson in državni pravdnik Nelson Salvarini. Najprej je bil na vrsti predsednik občinskega konzorcija za čistilne naprave Giuseppe Lissandrin (PSI), medtem ko bodo predsednika Dezele Veneto Franca Cremoneseja (KD) zaslišali danes, Tržačan in član tajništva Giannija De Michelisa Giorgio Casadei pa bo na vrsti jutri.

Sodniki tudi pregledujejo dokumentacijo, ki so jo v ponedeljek zaplenili, ko so pregledali stanovanja in urade aretiranih. Del dokumentacije so zaplenili tudi na sedežu deželnega odbora in v uradih Cremoneseja, kot tudi v uradu deželnega odbornika za okolje Camilla Cimentija. Kot se je izvedelo, naj bi v nalogih za preventivni pripor na tridesetih straneh bila podana tudi splošna slika domnevne delitve podkupnin med skupinami KD in PSI na področju Benetk.

Kar zadeva posamezne preiskave, je že skoraj pred koncem preiskava v zvezi z dodeljevanjem zakupov za dela na cestni povezavi med avtocesto A4 in beneškim letališčem (gre za dela v vrednosti 160 milijard lir) ter za čistilna dela na vodovodih na področju Trevisa in Padove. Preiskavo pa širijo tudi na druge natečaje, med katerimi velja omeniti dela na tretjem pasu avtoceste Benetke-Padova in čistilne naprave v Ca'Nordio.

Vse doslej aretirane javne upravitelje dolžijo sprejemanja in ne zahtevanja podkupnine. Po ugotovitvah iz preiskave naj bi namreč podjetniki za dodelitev zakupov ponujali podkupnine, ne da bi politiki to izrecno zahtevali.

Bush podpira Izetbegovića in bosanskohercegovo ozemeljsko celovitost Po ustanovitvi hrvaške Herceg Bosne Srbi začeli ofenzivo proti Muslimanom

LJUBLJANA — Včeraj pred mrakom so v Sarajevu srbske sile po ponovnem topniškem in minometnem bombardiranju prešle v pehotni napad ob podpori tankov, ker hočejo prebiti muslimanske obrambne črte in uresničiti svoje načrte o razdelitvi bosanskohercegovega glavnega mesta na muslimanski in srbski del. Vesti so zaradi prekinjenih vez do skrajnosti pomanjkljive, tako da ni jasno, če je braniteljem uspelo zaustaviti srbsko ofenzivo.

Srbi so prešli v protinapad le dan po hrvaški razglasitvi Herceg Bosne in to ne samo v Sarajevu temveč na vseh bojiščih, kjer obrambno črto držijo muslimanske ali muslimansko-hrvaške sile. Izjema je bilo le hercegovo bojišče, kjer je bila ustanovljena Herceg Bosna z Mostarjem kot glavnim mestom. Tu je orožje v glavnem mirovalo, kot da bi se Srbi strinjali s hrvaško potezo.

Predsednik predsedstva Bosne in Hercegovine Alija Izetbegović se zato še z večjo vneto pripravlja na srečanje z ameriškim predsednikom Bushem, ki naj bi bilo v četrtek ali petek v Helsinkih. Bush je Izetbegoviću po-

slal tudi zelo naklonjeno pismo, v katerem piše, da Združene države Amerike vodijo dosledno politiko do Bosne in Hercegovine in da se striktno zavzemajo za njeno ozemeljsko celovitost. Ameriško stališče glede tega je morda še bolj jasno in prav nič zavito izrazil New York Times, ki je ocenil formiranje hrvaške Herceg Bosne kot resen udarec Aliji Izetbegoviću in Muslimanom. New York Times vleče paralelo z ustanovitvijo srbske republike v Bosni in Hercegovini pred nekaj meseci in opozarja, da se tako enostransko in brez soglasja Muslimanov deli Bosna in Hercegovina na dva dela, z neprikrito ambicijo, da bi se en del priključil Srbiji, drugi pa Hrvaški. Voditelj Herceg Bosne Boban se prikazuje kot veliki hrvaški nacionalist, ki se je obogatil s trgovino z orožjem in kot velik privrženec Tudjmana, ki pa prav tako ne skriva svojih apetitov do Bosne in Hercegovine.

Načelnik ameriškega generalštaba Colin Powell je včeraj med obiskom na Madžarskem navedel, da se lahko vsak trenutek

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Muslimanski branilci skušajo v Dobrinji zaustaviti srbski prodor (Telefoto AP)

Ob odsotnosti zadnjega generalnega sekretarja Gorbačova Začetek obravnave zoper bivšo KPSZ

MOSKVA — V ruski prestolnici se je včeraj pričel »proces stola«, tj. zasedanje ruskega ustavnega sodišča, ki bo obravnavalo pravno utemeljenost odlokov, s katerimi je ruski predsednik Boris Jelcin avgusta oz. novembra lani odredil razpustitev in odvzem premoženja dotlej vladajoče KPSZ. Sodnemu zboru (na sliki AP) predseduje bivši član sovjetske partije Valerij Zorkin, razpuščeno KPSZ oz. rusko partijo pa predstavljata bivši generalni podsekretar Vladimir Ivaško in bivši generalni sekretar Valentin Kupcov. Obravnava bo predvidoma dolga, saj bodo na njej razpravljali tudi o protitožbi Borisa

Jelcina in o tožbi 57 poslancev, po mnenju katerih je »KPSZ navzven resda imela strankarski značaj, dejansko pa ni imela nič skupnega s civilno družbo«. Skupina poslancev trdi tudi, da je razpuščena partija zlorabljala položaj, ki ga je imela v državnih telesih, da je delovala mimo zakonov in da je neposredno odgovorna za prilaščanje denarja, represivne ukrepe in množične deportacije. Med »obtoženci« ni zadnjega generalnega sekretarja KPSZ Mihaila Sergejeviča Gorbačova; le—ta je sodnikom sporočil, da se ne bo predstavil na sodni obravnavi.

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

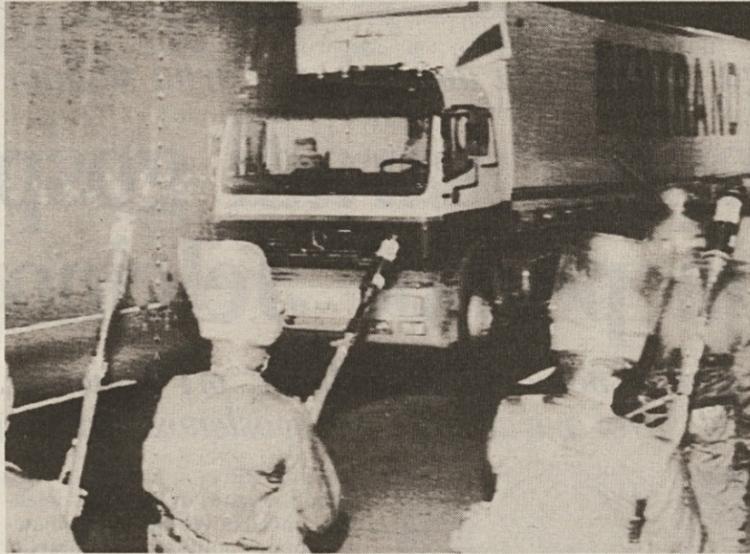
Po podpisu tristranskega sporazuma med vlado, avtoprevozniki in delodajalci Cestne blokade se v Franciji nadaljujejo prvi spopadi med šoferji in policisti

PARIZ — Po podpisu osnutka sporazuma med avtoprevozniki, delodajalci in vlado je stanje na francoskih prometnicah še vedno napeto. Kljub prvotnemu uradnemu optimizmu namreč kaže, da normalizacija prometa le ne bo potekala brez zapletov. Osnutek sporazuma, ki so ga podpisali, namreč predvideva le izboljšanje delovnih razmer avtoprevoznikov, zelo megleno pa omenja uvedbo spornega vozniškega dovoljenja na točke. Prav to je bilo doslej največje jabolko spora, hkrati pa tudi glavna zahteva protestnikov. To je potrdil tudi osrednji sindikat avtoprevoznikov, ki v svoji izjavi dodaja, da je doseženi sporazum le izhodiščna točka za nadaljnja pogajanja. Zato ne sme presenečati podatek, da se cestne zapore marsikje še nadaljujejo, ponekod so celo postavili nove.

Stanje je dokaj kaotično zlasti v severovzhodnem delu Francije, v okolici Marseja in Rennesa ter v bližini Nice. Razjarjenim šoferjem tovornih vozil so priskočili na pomoč taksisti, ki so zasedli prometnico Pariz—Pontoise. S protidemonstracijami nadaljujejo tudi francoski kmetovalci.

Spricho nastalega položaja je v stanju stalne pripravljenosti približno 13 tisoč agentov javne varnosti. V primeru izredne zaostrojitve lahko uporabijo tudi več kot 20 helikopterjev in 12 tankov. Včeraj je prišlo med policisti in šoferji tovornih vozil do več spopadov, v njih je bilo več ljudi ranjenih. V kraju Mauberge je nek šofer, spricho nepazljivosti enega od kolegov, celo izgubil življenje.

Na sliki (telefoto AP): francoski žandarji med prebijanjem blokade.

Vojvodina bo danes protestirala

BEOGRAD — Močan policijski kordon je včeraj zaustavil beograjske študente, ki so hoteli v Tolstojevi ulici na Dedinju pred vilo Slobodana Miloševića ponovno zahtevati odstop srbskega predsednika. Slišati je bilo že znana gesla »Ugasnite televizorje in vklopite možgane«, »Tudi če smo v kletki, nismo opice«, »Slobo odidi« in »Mi čakamo«.

Bolj kot te manifestacije pa režim skrbi današnja napoved protestnih manifestacij vojvodinskih kmetov, ki so zagrozili, da bodo zasedli tudi edino železniško povezavo Srbije z Madžarsko in svetom, če ne bodo priskrbeli gorivo za kmetijsko mehanizacijo in če ne bodo rešili odprtih vprašanj kmetijstva. Protest se torej iz Beograda in intelektualnih krogov seli na podeželje med kmete, kar je za Miloševića nevarnejše kot akademski protesti.

Skrb za »lastne klobase« kriva slovensko-hrvaških zapletov?

LJUBLJANA — Komaj kakšen teden po »uspešnem« sestanku hrvaškega in slovenskega predsednika vlade, na katerem so »izglajevali« tudi nekatere nesporazume in probleme v gospodarskih odnosih med Slovenijo in Hrvaško, je hrvaška vlada sprejela izvozno-uvodne ukrepe, ki so znova neprijetno presenetile slovensko stran, medtem ko jih hrvaška stran označuje kot nujne in koristne za hrvaško gospodarstvo.

Najnovejši ukrep hrvaške vlade omejuje izvoz nafnih derivatov, usnja, lesa, celuloze in kovinskih odpadkov. Že prej pa so omejili izvoz živil. Prav tako je hrvaška vlada uvedla posebno takso za uvoz blaga in posebno takso za uvoz opreme, reprodukcijskega materiala in delov za opremo. To velja tudi za uvoz blaga iz Slovenije, pri čemer še posebej omenjajo visoke carinske dajatve za pivo, mesne izdelke in še nekatere druge proizvode, ki jih je doslej Slovenija v pomembnih količinah izvažala na Hrvaško.

Predsednik gospodarske zbornice Slovenije Feri Horvat je v zvezi s tem konec tedna v posebnem pismu predsedniku gospodarske zbornice Hrvaške Ivici Gažiju predlagal, naj posreduje pri hrvaški vladi za ukinitve teh ukrepov za slovensko blago. Prav tako je predsedniku slovenske vlade Janezu Drnovšku predlagal, da slovenska vlada kontaktira s hrvaško vlado in doseže izvzetje Slovenije.

Drnovšek je predvčerajšnjim že poslal pismo predsedniku hrvaške vlade Greguricu, v katerem ugotavlja, da je najnovejši odlok hrvaške vlade v nasprotju z že podpisanim sporazumom o gospodarskem sodelovanju med republiko Slovenijo in republiko Hrvaško.

Slovenija je najpomembnejši partner Hrvaške v blagovni menjavi s svetom. Vrednost hrvaškega izvoza in uvoza v prvih petih mesecih letos je znašala 3,3 milijarde dolarjev, delež Slovenije pri tem pa je bil 300 milijonov dolarjev, pri čemer je hrvaški uvoz iz Slovenije znašal 213 milijonov dolarjev. »98

Novi Vjesnik je pred dnevi zapisal, da bo najnovejša popolna prepoved izvoza lesne mase iz Hrvaške najbolj prizadela slovenske lesne predelovalce, to pa naj bi po mnenju nekaterih samo popravilo tudi sedanjo »krivico«, ko naj bi Hrvatci Slovencev prodajali poceni les, od Slovencev pa kupovali tudi do 60% dražji papir, kot pa je bil uvozni papir iz Avstrije.

Na Hrvaškem pravijo, da so omejitve sprejeli zato, ker je teh proizvodov premalo in da bi tako »zaposlili« domačo industrijo. To se zdi seveda dokaj razumno. Nekaj drugega pa je razmišljanje o klobasah iz Slovenije. Uvoz klobas iz Slovenije na Hrvaško je nenormalno velik, ugotavlja eden izmed hrvaških komentatorjev in dodaja, da njegova vrednost znaša celo 13,5 milijonov dolarjev. »Zakaj takšnih klobas ne bi izdelovali sami?« Prav tako je z mineralno vodo. Za uvoz mineralne vode iz Slovenije da Hrvaška 6 milijonov dolarjev, na Hrvaškem pa »nismo sposobni, da bi organizirali polnjenje "Jamničke" kisle vode...« Očitno tako na Hrvaškem kot v Sloveniji še zdaj mnogi razmišljajo v starih jugo ekonomskih kategorijah, ki jih načelno sicer odločno zavračajo. Sicer bi se z drugačnimi »argumenti« pogovarjali o svojih sedanjih in prihodnjih ekonomskih odnosih in vsak zase in skupaj iskali takšne rešitve, ki bi izključevale razmišljanje o samo »svojih klobasah« in strogo zaprtih, nekonkurenčnih tržiščih, ki jih takšna logika neizbežno pogojuje in potrebuje. (NIA)

V Slovenijo selijo »umazano industrijo«

MARIBOR — V kraju Gočova blizu Lenarta v Slovenskih goricah naj bi drugi največji proizvajalec usnjene avtomobilske konfekcije na svetu Leder Schmidt iz Avstrije v kratkem začel graditi usnjarno. Vanjo naj bi izključno sam vložil okrog 120 milijonov DEM, za poslovala pa naj bi blizu tisoč ljudi. Vodstvo te najmanj razvite slovenske občine podpira gradnjo z obema rokama, vendar se ji upirajo krajanje Gočove in Zeleni Maribora, Ptuja ter Lenarta. Občinarji trdijo, da bi z investicijo bistveno ublažili katastrofalno brezposelnost v občini, ki je skoraj dvajset odstotna. Nasprotniki gradnje menijo, da gre za nesprejemljivo »umazano« tehnologijo, za nameček pa bi šlo v nič okrog dvajset hektarjev kakovostnih njiv.

Načrtovana investicija je imela odneve tudi na nedavnem strokovnem srečanju v Mariboru, ki so ga organizirali tamkajšnji Zeleni in ki je bil namenjen ekološkimi spornim naložbam v Slovenijo. V času, ko Slovenija še nima jasne razvojne strategije in celovitega ekološkega zakona, se namreč za naložbe v Slovenijo zanimajo zlasti tujci,

ki bi želeli k nam skozi »mala vrata« preseliti čim več umazane industrije, s kakršno v svojih razvitih okoljih zavoljo strogih predpisov in nasprotovanja javnosti ne morejo več uspevati. Na omenjenem srečanju, ki je potekalo pod naslovom »Umazana tehnologija? Ne, hvala!« so med drugim povedali, da je le malo dosedanjih tujih naložb v Sloveniji usmerjenih skoraj izključno v industrijo in še to ekološko sporno. V Mariboru, na primer, so tuji vlagatelji v zadnjih dveh letih investirali izključno v kemično industrijo. Henkel v proizvodnjo pralnih praškov, avstrijski ÖMV v rafinerijo olj, večinski delež pa je tujemu partnerju prodala tudi ekološko sporna Tovarna dušika v Rušah.

»Zeleni ocenjujemo, da Slovenija potrebuje tehnologijo, ki bo usmerjena k človeku in zanj, ki bo trajna, energetsko učinkovita, nestrupena, miroljubna, predvsem pa obvladljiva«, je poudaril vodja Zelenih Dušan Plut. Minister za znanost in tehnologijo Peter Tancig pa: »Imamo dovolj domačega znanja, da nam ni treba vzeti vsega, kar nam ponuja tujina.« (NIA)

nadaljevanja s 1. strani - nadaljevanja s 1. strani - nadaljevanja s 1. strani - nadaljevanja s 1. strani

● Zaskrbljenost

vsi strinjali, da mora biti prav na področje zaposlovanja in gospodarske rasti usmerjena največja pozornost najbolj razvitih držav sveta. Kot je povedal italijanski zakladni minister Barucci, je »recept« sedmerice podoben gospodarskim in finančnim ukrepom, ki jih bo konec tedna sprejela italijanska vlada.

Drugi dan zasedanja pa se je za sedmerico začel z odobritvijo političnih izjav, v katerih je govor o evropski enotnosti, KVSE in Organizaciji združenih narodov. Glede evropske enotnosti je bilo poudarjeno, da je sporazum iz Maastrichta »zgodovinski korak na tej poti« in njegova uresničitev bo »povečala politično stabilnost v Evropi in odprla nove možnosti za sodelovanje.« Zavzeli so se tudi za okrepljeni vlogi KVSE in OZN »v obdobju, kjer nasprotja prepuščajo mesto sodelovanju.«

Posebno pozornost pa je sedmerica namenila razmeram v nekdanji Jugoslaviji. S tem v zvezi so predlagali, da o rešitvi jugoslovanskega vprašanja razpravlja posebna mednarodna konferenca, na kateri bi sodelovale vse nekdanje jugoslovanske republike, vse stalne članice varnostnega sveta in nekdanji Jugoslaviji sosedne države. V posebni politični deklaraciji je sedmerica najbolj razvitih po-

novno obsodila nasilje v bivši Jugoslaviji, pri čemer kot še posebej odgovorni izpostavlja Srbijo in Jugoslovansko ljudsko armado. Vendar pa v svojem dokumentu razviti opozarjajo vse v spopade vpletene strani, da ustavijo spopade in ne podvzemajo ukrepov, ki bi še dodatno zapletali in oteževali položaj. Tako se Srbija in Hrvaška še posebej opozarjata, da morata spoštovati ozemeljsko celovitost Bosne in Hercegovine in dosledno izvajati določila o premirju. Prav tako od vseh strani zahtevajo, da omogočijo nemoten dotok mednarodne humanitarne pomoči Sarajevu in drugim krajem Bosne in Hercegovine, zaradi česar je poleg že vzpostavljenega zračnega mosta potrebno zagotoviti tudi varne prometne koridorje po zemlji za nemoten dotok pomoči do posameznih krajev. Udeleženci sestanka v Münchnu so potrdili odločenost, da z vsemi tudi vojaškimi sredstvi zagotovijo dostavljanje humanitarne pomoči onemoglim prebivalcem Bosne in Hercegovine, če bi katera od v vojno zapletenih strani to poskušala še naprej ovirati. Prav tako ponovno zahtevajo razpustitev in razorožitev vseh vojaških grupacij, ki niso pod poveljstvom legalne vodstva Bosne in Hercegovine.

Idejo o širši mednarodni konferenci o Jugoslaviji (po zgledu

mednarodne konference o Bližnjem vzhodu) je dal predsednik Francije Mitterrand. Ta konferenca naj bi bila pravzaprav nekakšen vrh in zaključek vseh dosedanjih, kot se je pokazalo, precej neuspešnih mirovnih prizadevanj v okviru Evropske skupnosti. Predlagana širša mednarodna konferenca o Jugoslaviji naj bi potekala pod okriljem OZN. Seveda pa to ne izključuje nadaljnjih akcij in naporov v okviru konference o Jugoslaviji, ki jih usmerja lord Carrington. Voditelji sedmih držav so se zavzeli za čimprejšnjo obnovo pogajanj o rešitvi jugoslovanskega vprašanja in pogovorov o ureditvi Bosne in Hercegovine, pri čemer poudarjajo, da bi se morale vse tri strani - muslimanska, srbska in hrvaška - v Bosni in Hercegovini teh pogajanj udeležiti brez kakršnihkoli vnaprejšnjih pogojev in rezerv.

● Srbska ofenziva

vrne v Jadransko morje nosilka helikopterjev Iwo Jima in drugih pet vojnih ladij. Genral Powell čaka le na ukaz Bele hiše, ki bo prišel, ko bo to sklenil Varnostni svet OZN.

Da je ustanovitev Herceg Bosne zapletla celoten položaj priča tudi pismo hrvaškega predsednika Tudjmana Izetbegoviću. Ton pisma je zelo uraden in daje slutiti o težavah v hrvaško-bosanskih odnosih. Franjo

Tudjman taksativno navaja, kakšen je odnos Hrvaške do položaja v BiH in sporoča Aliji Izetbegoviću, da je to zelo dobro znano tudi hrvaškemu narodu in da zato ni potrebe, da bi mu o tem posebej govoril Alija Izetbegović, ki je v nekem pismu Tudjmanu predlagal, da hrvaškemu narodu pojasni »za kaj gre«.

Poglavitni nesporazum med Tudjmanom in Izetbegovićem je v njih pogledih in ocenah pravkar formirane Herceg Bosne. Izetbegović meni, da je to nelegalno dejanje hrvaške skupnosti v BiH, Tudjman pa misli, da gre pri vzpostavitvi Herceg Bosne in hrvaške vojne obrambe za »inicijativo v okviru Republike Bosne in Hercegovine in to dejanje samo kot takšno podpiramo«. Tudjman v pismu Izetbegoviću tudi opozarja, da je Hrvaška priznala suverenost in teritorialno integriteto Bosne in Hercegovine, hkrati pa dodaja, da so k občutki ogroženosti Hrvatov v BiH prispevali nekatere unitaristične in unitarne tendence v delu muslimanskega vodstva, zaradi česar so se pri Hrvatih v BiH pojavile ideje in iniciative, da bi se s Hrvati naseljena območja v BiH pripojila Hrvaški.

V Sarajevu so tudi včeraj pristajala letala s humanitarno pomočjo, na katere doslej še ni nihče streljal, čeprav je, kakor je izjavil eden izmed predstavnikov Združenih narodov, slišati strele in eksplozije v neposredni bližini sarajevskega letališča. Doslej je v Sarajevu pristalo že 50 letal s človekoljubno pomočjo.

Pripeljala so preko 650 ton hrane in zdravil.

Kot rečeno so včeraj Srbi začeli splošno ofenzivo v BiH. Po Sarajevu je bilo spet najhujše v Bosanski Posavini, kjer se naprej potekajo srditi boji med srbskimi in hrvaškimi enotami za strateško pomembne cestne povezave med Banja Luko in Srbijo. Po najnovejših poročilih so bili po nekaj dneh hudih bojev Srbi uspešnejši in tako zavzeli del cestne povezave Derвента - Bosanski Brod, hrvaške enote pa so se umaknile na rezervne položaje. (NIA)

● Začetek

V uvodnem delu obravnave so spregovorili tožitelji predsednika Jelcina. Obtožili so ga zlorabe oblasti na škodo KPSZ, eden od njih je — v primeru, da bi ustavno sodišče ne sprejelo njihovih zahtev — celo zagrozil z uporabo metod, s katerimi je sedanje rusko vodstvo prišlo na oblast. Aleksander Kligman, eden od odvetniških branilcev KPSZ, je izjavil, da je sodna obravnava v bistvu politični proces, po njegovem je to precej negativno, saj obstaja nevarnost, da se bo razprava sprevrgla v preganjanje zoper člane razpuščene sovjetske partije.

Kaže, da bo nadaljevanje procesa v znamenju ostrih razprav. Le-te bodo, po vsem sodeč, imele predvsem ideološki značaj.

Investicije za šest milijard lir Razvojni načrt založbe EDIT

REKA — V prisotnosti italijanskega generalnega konzula v Kopru Luigija Solarija in predsednika izvršnega odbora Italijanske unije Maurizia Tremula je na Reki včeraj direktor založniške hiše Edit Ezio Mestrovich skupaj z odgovornim urednikom dnevnika italijanske manjšine v nekdanji Jugoslaviji La Voce del Popolo Rodolfo Segnanom predstavil razvojne načrte te manjšinske založniške hiše, ki poleg dnevnika izdaja tudi štirinajstdnevnik Panorama, otroški mesečnik Arcobaleno, kulturni trimesečnik La Battana, tiska pa tudi šolske knjige za šole z italijanskim učnim jezikom. Načrt predvideva investicije v višini šest milijard lir in sodi v enega od treh projektov, ki jih predvideva sporazum Gorja-Mikulic iz leta 1988, s katerim je italijanska vlada za potrebe italijanske manjšine odobrila brezobrestna posojila v skupnem znesku 18 milijard lir.

Z odobrenimi sredstvi bo Edit kupil nov sedež, nabavil moderno rotacijo in naprave za sodoben računalniški redakcijski sistem, poskrbel pa bodo tudi za usposabljanje zaposlenih. Lastnik novega sedeža bo Italijanska unija, Edit pa bo poskrbel za uresničitev projekta.

Nevihite s sunki vetra in točo so povzročile že precej škode Vremenske razmere skrajno muhaste napovedi pa nič kaj spodbudne

TRST — Tudi včeraj je nad dobršnim delom Furlanije-Juljske krajine prevladovalo skrajno nestanovitno vreme z občasnimi padavinami in plohami v notranjosti ter s podvoprečnimi temperaturami za ta letni čas. Ob 9. uri dopoldne so v Trstu namerili 15 stopinj Celzija, v Vidmu 16 stopinj in v Trbižu le 11 stopinj. Nevihte s sunki vetra in točo so v prejšnjih dneh povzročile precej škode predvsem v predgorju, kjer je prizadelo sadovnjake in vinograde. Po vsemu sodeč pa je še največ škode v turizmu, saj so tako priobalni kot gorski letoviščarski kraji skoraj prazni. Italijanski turistični operaterji že navajajo, da je turistični promet upadel od 10 do 15 odstotkov v primerjavi z enakim obdobjem lani, tako da so samo italijanski hotelirji zabeležili skoraj 250 milijard lir manj prometa.

Dolgoročne napovedi hidrometeorološkega urada italijanskega vojnega letalstva niso spodbudne. Tako imenovana sredozemska barična os, ko se azorski anticiklon preko Sredozemlja spoji z ruskim, se letos noče vzpostaviti, kar dovljuje nemoten prehod atlantskih frontalnih motenj preko Sredozemlja. Danes naj bi se vreme nekoliko izboljšalo, že jutri

in v petek pa bodo nove frontalne motnje prešle Italijo, tako da bo temperatura ob padavinah in nevihtah ponovno padala. V soboto in nedeljo naj bi se zračni pritisk nekoliko zvišal, ni pa rečeno, da bo razširitev azorskega anticiklona nad Sredozemljem dolgotrajna. Meteorologi domnevajo, da bo nekoliko boljše vreme trajalo le od dveh do tri dni. Ob vsem tem lahko sklepamo, da vsaj še za deset dni ne bo prave in stanovitne izboljšave.

Kot vedno ob takih pojavih ljudje navajajo, da kaj takega ne pomnijo, za meteorološke statistike pa je vse v mejah normale, saj so v stoletnem zapisovanju vremenskih podatkov zabeležili še večja odstopanja od sedanjih. Naravovarstveni klimatologi, ki so pred leti zaradi izrednih suš zagnali vik in krik ter napovedovali otroplitev na našem planetu zaradi tako imenovanega pojava tople grede, sedaj modro molčijo. Ponedeljkovo poročilo ameriške ustanove za oceanografije in ozračje pa je na podlagi infrardečih satelitskih posnetkov in drugih merjenj navedlo, da je povprečna temperatura na Zemlji od 16. junija 1991 do konca letošnjega maja padla za eno stopinjo po Fahrenheitovi lestvici (0,56 stopinje Celzija).

Meritve soupadajo z izbruhom ognjenika Pinatubo na Filipinih, ki je po mnenju znanstvenikov pognal v ozračje do 40.000 metrov višine kar 20 milijonov kubičnih metrov pepela, plinov in drugega materiala. Glavni krivec za sedanjo ohladitev naj bi bil torej ognjenik Pinatubo, in sicer ogromen oblak žveplovega oksida in drugih plinov, ki na višini od 18 do 21 tisoč metrov kot nekakšno zrcalo odbiva sončne žarke. Po izkušnjah ob podobnih erupcijah v zgodovini, predvsem po eksploziji Karakataua leta 1883, lahko pričakujemo nižje temperature in anomalije pri razporeditvi padavin na našem planetu vsaj še dve do tri leta.

GRADEŽ - V okviru »Poletnih koncertov«, ki jih prireja turistična ustanova iz Gradeža in Ogleja, bo danes nastopil komorni trio Alpe-Adrie, ki ga sestavljajo Kropfitsch (klavir), Urdan (klarinet) in Mlejnik (violončelo). Koncerti klasične glasbe z nastopi znanih izvajalcev iz sosednjih dežel se bodo nadaljevali vse poletje.

V Červinjanu bodo predstavili novi agrometeorološki center Kmetovalcem na razpolago vsi vremenoslovski podatki

TRST - Kmečki trud, se ve, je bil vedno odvisen od razpoložljivega vremena in tako je v veliki meri še danes. Marsikaj pe se je le spremenilo. Če so bila včasih vremenska predvidevanja vezana bolj na vremenske ljudske prepovede, se danes lahko opirajo na dokaj trdne znanstvene temelje. V naši deželi so pred kratkim uvedli agrometeorološki sistem, ki naj bi bil v veliko oporo deželni kmetijstvu. Tehnično-znanstvena ter operativna dejavnost sistema, ki ga upravlja Deželna ustanova za kmetijski razvoj ERSA, obsega tako vremenoslovsko službo, ki se ukvarja pretežno z vremenskimi napovedmi, kot z elaboracijo agronomskih in agrometeoroloških podatkov. Vse to je tedensko objavljeno v posebnem agrometeorološkem biltenu, ki je seveda na razpolago kmetovalcem vse dežele. Bilten izhaja vsak petek in prinaša vse informacije in napovedi o vremenskih razmerah, hkrati pa objavlja praktične nasvete za kmetijstvo. Pri tej publikaciji sodelujejo izvedenci z agronomskega in vremenoslovskega področja, ki delajo pri Agronomski operativni sekciji v okviru videmske univerze ter pri Deželnem meteo-

rološkem središču ERSA v Červinjanu.

Novi sistem ter publikacijo bodo uradno predstavili javnosti na srečanju v konferenčni dvorani Vile Chiozze pri Červinjanu v ponedeljek, 13. julija, ob 10.30. Srečanju bo predsedoval predsednik deželne uprave Vinicio Turello, splošno poročilo o dejavnosti novega centra pa bo podal predsednik ERSE Emilio Del Gobbo, nakar bodo o raznih aspektih novega sistema spregovorili številni izvedenci.

Obsodba napada na prof. Pahorja

CELOVEC - Predsednik Enotne liste na Koroškem Andrej Wakounig je ostro obsodil napad na prof. Sama Pahorja. To dejanje je označil kot »poskus zastraševanja ljudi, ki se borijo za svoje pravice« ter pri tem kritiziral italijanske oblasti, ki niso pripravljene primerno nastopiti proti nestrpnemu, predvsem iz vrst italijanskih fašistov.

Wakounig in njegova stranka želita prof. Pahorju čim hitreje okrevanje in izrekata njemu in Slovenski skupnosti vso solidarnost.

Sežana namerava postati slovenska prestolnica okusne bolonjske mortadele

SEŽANA — V mešani italijansko-slovenski firmi Aloisa Kras v Sežani bodo danes začeli izdelovati tri vrste mortadele - Musiani, Bologna (z olivami ali brez njih) in Alcisella.

Nova družba je nastala kot posledica večletnega uspešnega sodelovanja med mesno industrijo Kras iz Sežane in znano italijansko firmo Alcise iz Bologne. Kras je že doslej zelo dobro prodajal izdelke Alcise in pravzaprav tako testiral tržišče. V novi mešani družbi bodo sprva mesečno izdelovali 100 ton mortadel, s katerimi bodo pokrivali predvsem slovenski trg, načrtujejo pa tudi prodor v vzhodne države in na območje nekdanje Jugoslavije, ko se bodo razmere tam uredile.

Sežanski Kras je zaradi izgube nekdanjega jugoslovanskega, zlasti hrvaškega trga, kamor je v prejšnjih letih prodal eno tretjino svoje proizvodnje, bistveno razširil število svojih mesnih izdelkov in si tako utrl pot do novih kupcev v Sloveniji. Tako si je zagotovil nemoteno proizvodnjo in približno enak dohodek.

Že leta standardnemu in visoko kvalitetnemu programu »kraških dobrot« so konec lanskega in v začetku tega leta dodali še zelo atraktivno proizvodnjo različnih

»kraških salam« za vse slovenske okuse in za različne plačilne možnosti. Vodja prodaje v Krasu Jolanda Race pravi, da se je moč samo tako obdržati na vse zahtevnejšem trgu. Časi, ko so prodajalci sami po telefonu naročali izdelke, so že zdavnaj preteklost, zdaj se je treba prilagajati tako rekoč željam sleherne prodajalne, pravijo v Krasu. Zato za različne predele Slovenije izdelujejo salame, ki so prilagojene tamkajšnjemu okusu in navadam, z različnimi začimbami in v različnim načinom sušenja. Štajerska zahteva suhomesnate izdelke, ki so dimljeni. Primorska samo takšne, ki so sušeni na zraku, itd.

V zadnjih letih se je - glede na spremenjene denarne možnosti, precej spremenila tudi usmeritev kupcev: od dragih k cenejšim proizvodom. Zanimive pa so tudi druge spremembe. Pred tremi leti so v glavnem prodajali cele pršute s kostjo, zdaj pa takšnih prodajo le eno tretjino.

Kras Sežana za svoje proizvode že nekaj let dobiva vrhunska priznanja na sejmu Alpe Adria v Gornji Radgoni. Letos so poleg mnogih drugih nagrad tako dobili najvišje sejemsko priznanje v mednarodni konkurenci - modri trak za kraški zašnik.

Prekupčevalca z orožjem zašla v zanko

TREVISO — Karabinjerji iz Trevisa so prišli na sled trgovini z orožjem, ki naj bi potekala med republikami nekdanje Jugoslavije in Italijo, pri tem pa so tudi aretirali doslej še neznakovana zakonca iz Vicenze. Pod obtožbo nezakonitega vnosa v državo navadnega in vojaškega orožja sta se v zaporu znašla 32-letni Gabriele Parolin in njegova 30-letna žena Manuela Basez (po rodu iz Kopra) iz kraja Mussole pri Vicenzi. Karabinjerji so par zasledovali po prijavi nekega informatorja, včeraj pa so ju zaustavili pri cestninski postaji Noventa di Piave. V prtljajniku njunega fiata uno so našli 10 ročnih bomb vrste ananas jugoslovanske izdelave, pet hlebecv plastičnega eksploziva po 350 gramov, pet električnih detonatorjev, potezno puško kalibra 12, pištolo kalibra 9 in 82 nabojev.

Po mnenju karabinjerjev je trgovina z orožjem potekala že nekaj mesecev, par pa naj bi orožje kupoval od slovenskih in hrvaških trgovcev, ki naj bi »razprodajali« orožje, do katerega so se dokopali med vojnimi spopadi. Orožje naj bi bilo namenjeno navadnim kriminalcem in po mnenju preiskovalcev ni slučaj, da so pri nekaterih zadnjih ropih zločinci grozili z ročnimi bombami.

Skrb za begunce in pobratimstvo

PIRAN — Vse kaže, da se bo piranska občina pobratila z majhno italijansko občino Castel Goffredo iz bližine Mantove. Že leta 1971 so se s kvodajalci te občine pobratili piranski kvodajalci. Dobrih in prijateljskih stikov pa se v majhni, a bogati italijanski občini dobro zavajajo. Minuli konec tedna so v piransko občino že četrtri pripeljali veliko količino hrane in higienskih potrebščin. Dva tovornjaka sta pripeljala za približno 12 milijonov lir najrazličnejše pomoči, skupno pa je tokrat bilo približno 11 ton blaga - pomoči za begunce. V piranski občini imajo trenutno 710 beguncev in torej ni bojazni, da te pomoči ne bi mogli razdeliti. Begunci so pri družinah, katerim piranski Rdeči križ tudi deli prejeto pomoč. Veliko hrane in potrebščin pa pošljejo iz Pirana tudi v druge slovenske zbirne centre. Delegacijo majhne italijanske občine je sprejel piranski župan Franko Fičur, se jim zahvalil za pomoč in povedal, da je že stekla skupščinska procedura za sprejem sklepa o pobratitvi obeh občin.

B. Š.

Sprehod skozi zgodovino in aktualnost prijetnih krajev v objemu Sibilinskih hribov Poučno gostovanje pevcev iz Hrvatina v Markah

HRVATINI — Ko s »Sončne ceste«, ki povezuje sever z jugom Italije, zaviješ levo proti apeninskemu pogorju, se ti prav rado zgodi, da sonce zamenjaš z oblaki, dežjem. Tako je bilo tudi nedavno, ko so pevci mešanega pevskega zbora Adriatic iz Hrvatina po dobrih šestih urah vožnje od doma in mimo turističnega Riminija ter industrijskih Ancone ter Cittanuove prispeli do odcepa ceste za Macerato, središče istoimenske province. Njihov cilj ni bila Macerata pač pa San Ginese, pristrčno mesto ob sibilinskih gorah, enem od narodnih parkov v Italiji. Toda dež ni skalil prijetnega vzdušja.

Bržčas je v Italiji težko najti kraj, ki se ne bi z velikim ponosom oziral v preteklost, zlasti obdobje rimskega cesarstva. San Ginese med temi ni nobena izjema, je pa posebnost. Mesto je, po ugotovitvah zgodovinarjev, ki jih predsednik pevskega zbora v San Gineseju Giulio Tallè rad ponovi, nastalo pred dobrimi 1500 leti. Mesto je najbolj cvetelo okrog leta 1200, ko je menda šlo kar 27 tisoč prebivalcev, bilo pa je tudi najpomembnejši center v današnji deželi Marche, kjer je zdaj središče Ancona. San Ginese, kraj na vzpetini, je bil znan po svobodnjaštvu, zaščiti svobodne misli. Od tod izvira tudi oporečnik Alberico Gentili; po besedah domačinov oporečnik, protestant, ki je moral zbežati od doma in je na oxfordski univerzi v 16. stoletju postal profesor mednarodnega prava.

V bližini San Ginese je Urbisaglia, ki se ponaša s številnimi zgodovinskimi spomeniki, zlasti iz rimske dobe. Leta 79 n.š. so otvorili areno in po dokumentih, ki so jih odkrili arheologi, je svojo moč to dokazovalo 40 gladiatorjev. Borili so se med seboj; zivalim v ta amfiteater »vstop ni bil dovoljen«. Še dandanes del nove Urbisaglie uporablja star rimski vodovod; dva velika rezervoarja, vodna hrama s prostornino po 10 tisoč kubičnih metrov pa sta prazna. Pri nas na Obali z velikim ponosom razglašamo, da gradimo dva 4000 kubična rezervoarja, ki bosta omogočila boljše preskrbo z vodo...

Da je prebivalcem tega dela srednje Italije ponos na zgodovino zlezel pod kožo, smo videli tudi v Sarnanu. Kraj je manjši od San Gineseja; deluje bolj mondeno. V njegovi bližini je termalno zdravilišče, le 15 kilometrov stran so tudi lepa smučišča. Je malo središče, ki se spogleduje s sodobnostjo, s ponudbo, ki sodi v ta čas, hkrati pa vse to plemeniti s preteklostjo. Nekaj takega je bila tudi razstava »Antika in umetna obrt«.

Sedemdeset razstavljalcev je napolnilo številne kleti, pritličja in te prostore spremenilo v nenavaden muzej s prodajno razstavo. Ročno izdelano žensko torbico iz pravega usnja je bilo (in to po naročilu!) moč dobiti celo za 100 tisoč lir. Dokaj poceni za tisto, kar so znali rokodelci ponuditi. Da o stari(nski) posodi, pri-

boru, kompletnih kozarcev iz srebra ne govorimo. S črvi prežrta miza, »gnila«, »ničvredna« lesena zadevščina, včasih primerna za kakega študenta ali uradnika, je stala okroglih 35 milijonov lir, toliko kot odlični avto visoke kategorije, kdo ve koliko naših plač...

Gostitelji pevcev iz Hrvatina so s ponosom kazali okolje, katerega glavno mesto je bil nekoč San Ginese, da pa so bili tudi oni nekaj posebnega, smo že zapisali. Dodajmo le, da ima pevski zbor Buonagiunta od kod črpati tradicijo. V San Gineseju je bilo včasih 24 delujočih cerkva in vsaka je imela svoj zbor, v vsaki pa so pele tudi orgle. Ljudje so peli zase, za svoje potrebe in taki so danes tudi člani zbora, ki se ne udeležuje tekmovanj, je pa prepotoval že vso Evropo in pel tudi v palači Združenih narodov.

Najnovejša poteza, ki jo načrtujejo pevci Buonagiunte (dobre vlade, dobre volje), je oblikovanje nekakšnega evropskega pevskega zbora. Prihodnje leto naj bi se na srečanju v San Gineseju zbrali mešani zbori iz Sv. Nikolaja in konzervatorija v Gradcu. Iz Goeteborga naj bi prišli pevci in pevke »Orgryte Kammarkorja«, iz Prage naj bi prišli člani zbora »Sonaglio«, iz Hrvatina člani »Adriatica«, vse skupaj pa naj bi vodil dirigent domačega zbora Buonagiunta prof. Mario Baldassarri.

DUŠAN GRČA

Spetič (SKP) pozval levico k programskemu sodelovanju Slovenska beseda na Pokrajini MSI ostala povsem osamljena

Slovenščina ni porušila stavbe v Ul. Gatteri, kjer ima sedež pokrajinska uprava, fašisti pa so ostali z dolgim nosom. Ko sta Nives Košuta in Ivan Peterlin na predsinočni seji spregovorila nekaj besed v slovenščini, so svetovalci MSI in nekateri njihovi somišljeniki, ki so sedeli med občinstvom, uprizorili običajno farso in začeli histerično kričati. Skrajneži so očitno upali, da se jim bodo pridružili še nekateri drugi svetovalci -kot se je zgodilo na prvi pokrajinski seji-, a so se usteli in si v zameno dobili še opomin predsedujočega Ferruccia Klingedrahta (Severna liga). Pozdrav v slovenščini seveda ne pomeni uzakonitve javne rabe slovenščine na sejah skupščine, glede na vzdušje, ki vlada trenutno v Trstu, predstavlja pa vendarle majhen korak naprej na poti strpnosti in boljšega razumevanja vsaj med pokrajinskimi svetovalci.

O rabi slovenščine je pred sejo tekla dolga razprava na srečanju načelnikov skupin. Konkretnih oziroma formalnih sklepov ni bilo in jih tudi načelniki niso mogli sprejeti, demokristjani pa so z razliko od prve seje pokazali nekoliko večjo odprtost, medtem ko so se pred dvema tednoma pridružili razgrajanju MSI ter glasno prekinili poseg Stojana Spetiča, ki je skušal spregovoriti v slovenščini. Proti tudi kratkemu pozdravu v slovenščini so se opredelili le MSI, LpT in PRI, vsi ostali pa so bili za, z izjemo Severne lige, ki se o tem ni hotela točno izjasniti. Senator Spetič (SKP) je tudi zaradi kolikor toliko skupnega stališča o rabi slovenščine med debato v svetu izrecno pozval Demokratično zvezo, Zeleno listo in PSI (najbrž je imel v mislih tudi SSK), naj skupno s Komunistično prenovo oblikujejo skupno programsko platformo za premostitev sedanje politične paralize.

Spetič je v svojem razčlenjenem posegu izrazil upanje, da bo na Pokrajini -kljub znanemu razmerju sil med strankami- prevladala napredna usmeritev in da bo uprava znala pozitivno usmerjati razvoj

tukajšnje skupnosti. To je že delala v sedemdesetih letih, ko je spodbujala psihiatrično reformo prof. Basaglie in ko je priredila zelo uspelo mednarodno konferenco o manjšinah. Tisti časi so danes žal precej daleč, treba pa je imeti pogum in pogledati naprej, da bo uprava res uprava vseh prebivalcev pokrajine. Spetič je rekel, da se ne odpoveduje pravici do rabe svojega jezika, slovenščina pa mora postati nekaj povsem normalnega pri poslovanju skupščine in vseh pokrajinskih teles. SKP se bo v ta namen med drugim zavzemala za okrepitev prevajalskega urada.

O vprašanih sožitja in manjšinskih pravic je spregovoril tudi Peterlin (SSK). Slovenci po njegovem ne zahtevamo nemogočega, ampak samo dosledno spoštovanje ustavnih pravic, zato bi se morala Pokrajina angažirati, da bo v mestu res prevladalo miroljubno sožitje. SSK hoče vzpostaviti dialog z vsemi silami, ki so za strpnost in za sožitje, pri čemer je Peterlin povedal, da v celoti podpira stališča o teh vprašanih, ki so jih izdelala kulturna združenja in tista, ki se ukvarjajo s prostovoljnimi delom. Uprava naj koordinira delo javnih uprav na teritoriju in naj ovrednoti vlogo okoliških občin, ki jih je doslej zanemarjala, naj ne pozabi na Kras in na njegovo osrednjo ustanovo KGS.

Svoj program je -kot smo že poročali- predložila tudi Demokratična zveza z načelnico skupine Košutovo. Podpora politiki odprtosti in sožitja je prišla tudi iz vrst PSI in Zelene liste, demokristjani pa so prepričani, da je zaščitni osnutek nekdanjega ministra Maccanica (tega predloga vsekakor formalno ni več) še vedno aktualen in bi ga morala nova vlada znova predložiti parlamentu. Pokrajinski svet se bo znova sestal konec prihodnjega tedna, za izvolitev novega odbora ima na razpolago le še nekaj več kot mesec dni časa.

S. T.

V zvezi s srečanjem o položaju naše manjšine Spetič sprejema vabilo slovenske komisije DSL

Načelnik slovenske komisije DSL Miloš Budin je v Primorskem dnevniku javno iznesel predlog za čimprejše srečanje slovenskih izvoljenih predstavnikov in manjšinskih komponent o položaju naše manjšine in o perspektivah njenega boja. Sen. Stojan Spetič (SKP) nam je v zvezi s tem poslal sledečo izjavo:

Predlog prof. Budina se nekam čudno sliši. Najprej nas ozmerja, češ da na koži slovenske manjšine tekmuje z improviziranimi pobudami in ekstremističnimi stališči, nato pa nas vabi za skupno mizo. V tržaškem »Delu« sem bral celo stavek o »sramotnih instrumentalizacijah« in mislim, da si take oznake naši slovenski posegi res ne zaslužijo.

Prepričani smo namreč, da je odnos do pravice Slovencev, da s svojim jezikom izpričujejo lastno dostojanstvo, preizkusni kamen omike in demokratičnosti. Povsem drugačno je vprašanje, kako to pravico v praksi in zakonu uveljavljati.

in vendar se zdi, da je prišlo med Slovenci - po pismu Anamarie Kalc in izjavi slovenske komisije PSI - do razhajanja mnenj. DSL in PSI se očitno bojita, da bi »slovensko vprašanje« onemogočilo poskus dogovarjanja za oblikovanje novih koalicij. Od tod torej polemična ost do zastopnikov SKP in SSK?

In vendar sem na zadnji seji pokrajinskega sveta jasno poudaril, da smo za naprednejša ravnotežja,

ki naj se oblikujejo med silami, za katere pravice Slovencev in omikano sožitje v naših krajih niso zapreka, temveč spodbuda k sprejemanju izzivov nove dobe, v katero je zakorakala Evropa. Zamolčati obstoj tega problema pa bi ne koristilo, niti bi ne prineslo nove jasnosti v politično življenje.

Ponovil sem, da bi SKP dobrohotno gledala na oblikovanje večin z naprednim predznakom, ki bi bile pripravljene dvigniti svoj glas za pravice delovnih ljudi in enakopravnost Slovencev.

Kar zadeva vabilo prof. Budina, res nimam problemov. SKP in SSK sta že pred časom predlagali srečanje enotnega slovenskega zastopstva, da bi se pogovorili o kopici odprtih vprašanj, ne samo o stiski, ki jo je tako nazorno povedal Budin in zgovorno opisal Bogo Samsa v svojem komentarju o trdnjavi na robu tatarske puščave.

Med odprtimi vprašanji je oblikovanje skupnega zakonskega osnutka, ki smo ga predlagali vsem komponentam, pomisleki pa so prišli prav iz vrst DSL in PSI. Pogovoriti bi se morali tudi o nevarnosti, da bi deželna volilna reforma zbrisala del slovenskega predstavništva, kar bi bil res hud precedens tudi v perspektivi državne volilne reforme.

Čutimo torej potrebo po usklajevanju ali vsaj razčiščenju stališč, saj nam ne gre za polemiko, pač pa za jasnost, ki je temelj možne in zaželjene enotnosti.

S ponedeljkovo nagraditvijo najboljšega vinskega pridelka V Nabrežini se je zaključila 31. občinska razstava vin

V ponedeljek se je v Nabrežini s tradicionalno tombolo in z nagrajevanjem najboljših vinogradnikov zaključila 31. občinska razstava vin. Najboljše belo vino je pridelal Dušan Radovič iz Nabrežine, 2. nagrado je prejela Ida Petelin-Škrk iz Praprota, 3. pa Boris Škrk ravno tako iz Praprota. Po mnenju ocenjevalne komisije je najboljši teran pridelala Ida Petelin-Škrk, 2. nagrado je prejel Radovan Šmec iz Prečnika, 3. pa Boris Škrk (na sliki D. Križmančiča nagrajenci s predstavniki občinske uprave).

V okviru praznika je občinska uprava priredila v nedeljo zjutraj srečanje z vinogradniki iz devinsko-nabrežinske občine, da bi se domenili, kako v bodoče posodobiti razstavo vin. Na sestanku so padli številni predlogi za ovrednotenje vin, ki jih naši kmetovalci pridelajo v tej občini. Med drugim je bil iznesen predlog, da bi občinska uprava skupaj s kletarji in gostilničarji organizirala posebno enološko razstavo, kjer bi lahko v popolnejši obliki predstavili pridelek. Zaenkrat so se vinogradniki in podžupan Martin Brečelj, ki je zastopal upravo, dogovorili, da bodo sestanek ponovili jeseni, ko naj bi točno definirali novo strategijo za marketinško vrednotenje sortiranih vin. Naj za konec še zabeležimo, da je v ponedeljek nastopala tudi domača godba na pihala. (w)

Jutri začetek prvega od štirih taborov slovenskih skavtov

Jutri, 9. julija, se bo pričel prvi izmed štirih taborov, ki jih prireja Slovenska zamejska skavtska organizacija (SZSO) - Trst v letošnjem poletju. Najprej bodo krenili na pot roverji in popotnice. Njihov tabor se imenuje potovalni, ker je tako urejen, da opravi skupina petdnevno planinsko pot, preden postavi svoje šotore. Letos jih bo pot vodila iz Begunj in doline Drage v Karavanke; prehodili bodo južno pobočje in se dvignili na Begunjščico, Stol, Golico in še na kak nižji vrh. Stalni del tabora pa bo ob Završnici blizu žirovniškega umetnega jezera. Tudi program stalnega dela je zanimiv, saj si bodo skavti lahko ogledali Savsko elektrarno pri Žirovnici, Železarski muzej na Jesenicah ter tovarno Elan, en dan pa bodo ponudili krajanom za prostovoljno delo.

Naslednji dve skupini bosta odrinili 20. julija; izvidniki in vodnice se pripravljajo na dvotedenski tabor v Zgornji Soški dolini; tabor A bo zaživel v Jablanci pri Čezsoči, tabor B - za skavte iz mesta in Brega - pa bo postavil šotore v Kalu Koritnici. Oboji imajo na programu urjenje veščin, izlete, športni dan in s posebno skrbjo pripravljen dan obiskov, ki bo v nedeljo, 26. julija v Bovcu. Srečanje s starši bo skupno za oba tabora in bo posvečeno 40. obletnici prvega tabora tržaških skavtov na Višarjah.

Zadnji na vrsti bo tabor za najmlajše: volčiči in veverice bodo taborili v Kalu Koritnici od 3. do 12. avgusta. Za njih se pripravljajo razburljive gusarske avanture, veliko iger, petja in smeha, da bi si tako utrdili zdravje, pa tudi ubogljivost in najrazličnejše spretnosti. Vpisovanje še traja do 10. julija. Tudi tabor najmlajših vabi starše in prijatelje na obisk in sicer v nedeljo, 9. avgusta.

KRESNICA

O krajevnem gospodarskem položaju Srečanje industrijcev s tržaškimi parlamentarci

Splošni gospodarski položaj v tržaški pokrajini, usoda železarne, vloga državnih udeležb in zaskrbljujoč zastoj pri uresničevanju načrta za offshore so bili v središču včerajšnjega srečanja med vodstvom Združenja industrijcev in tržaškimi parlamentarci. Predsednik Združenja Torresella in njegovi sodelavci so sen. Agnelliju ter posl. Coloniju in Bordonu orisali tako ocene kot pobude na krajevni in vsedrjavni ravni v prid ohranitve proizvodnje škedenjske železarne ter med drugim objavili vsebino pisma v tem smislu, ki ga je predsednik vsedrjavnega združenja toplarn poslal ministru za industrijo. V njem je bilo med drugim poudarjeno, da bi se morale v primeru zaprtja škedenjskega obrata italijanske toplarne, ki uporabljajo lito železo, obrniti na tuja tržišča z očitno škodo za italijansko plačilno bilanco. Parlamentarci in industrijci so se dogovorili tudi za poseg pri IRI, da bi se podjetja z državno udeležbo v deželi Furlaniji - Julijski krajini za svoje potrebe obračale na krajevne obrate.

Glede centra offshore so sogovorniki soglašali, da je treba čim prej posredovati pristojnim organom EGS dokončno besedilo ministrskega odloka, glede katerega je v prejšnji vladi prišlo do razhajanj. Industrijci so nadalje izrazili zaskrbljenost zaradi zvišanja eskomptne mere zaradi hudih posledic tega ukrepa predvsem za mala in srednja podjetja. Na včerajšnjem srečanju je bil končno govor še o nujnosti, da se na krajevni ravni ohrani dostojna raven investicij (pri čemer imata važno vlogo FRIE in Sklad za Trst, medtem ko bi bilo treba preveriti smotrnost porazdelitve sredstev iz tako imenovanega bencinskega sklada), ter da si krajevne uprave zagotovijo nova finančna sredstva tako s privatizacijo kot s prodajo nepremičnin, tako da ne bi bilo treba poseči po posebnih instrumentih.

Center za koordinacijo hotelskih storitev v Trstu

Združenje tržaških hotelirjev bo v kratkem ustanovilo center za zbiranje podatkov o hotelskih zmogljivostih v Trstu in o možnostih prenočitve v našem mestu. Pobudo, ki bo stekla novembra, je včeraj na tiskovni konferenci predstavil predsednik združenja Claudio Giorgi.

Hoteli v Trstu »premorejo« vsega skupaj 340 postelj; turisti prinesejo vsako leto v njihove blagajne nad 30 milijard lir. Doslej pa je bila hotelska ponudba vse preveč razcefrana, brez prave medsebojne povezave, brez koordinacije. To se je poznalo predvsem pri rezerviranju nočitev v našem mestu ob raznih prireditvah, zasedanjih in kongresih. Novi center naj bi premostil prav to oviro: skrbel naj bi za rezervacije ob podobnih prireditvah, nudil pa naj bi tudi druge usluge, da bi se hotelski turizem v Trstu še bolj razcvetel. Kljub lepemu prilivu turističnih denarcev so bile namreč doslej prenočitvene zmogljivosti tržaških hotelov letno le polovično izkoriščene.

Udeležijo se ga lahko najmanj 60 let stari upokoenci, za vpis je čas še do 15. t. m. Letovanje ob morju za starejše dolinske občane

V ponedeljek se je na dolinskem županstvu začelo vpisovanje za enotedensko klimatsko bivanje v prijetnem letovišču na obali Emilije-Romagne. Gre za pobudo, ki je namenjena nad 60 let stariim upokoencem občine Dolina, prireja pa jo prav krajevna uprava. Vpisovanje je možno vsak dopoldan, od 9. do 12. ure, do prihodnjega 15. julija. Glede na to, da je cena letovanja (sicer gre za nekakšen »prispevek«) vezana na pokojninske dohodke pozameznika, mora vsakdo ob vpisu priložiti k prošnji še fotokopijo obrazca 740 oz. 101 oz. 201 za leto 1991, fotokopijo obrazca pokojnine za leto 1992, zdravstveno izkaznico in morebitno oprostitev plačila tiketa ter zdravniško spričevalo o primernem zdravstvenem stanju.

»Že večkrat so občani spraševali, zakaj ne prireja tudi naša Občina tovrstna leto-

vnanja za upokoence,« pravi dolinski odbornik za zdravstvo in socialna vprašanja Sandi Klun. »V nekaterih drugih občinah je namreč to že vsakoletna navada. Tako smo se odločili, da še mi ponudimo starejšim občanom možnost, da si v poletnih mesecih privoščijo enotedensko razvedrilo ob morju.« Dolinski odbornik pri tem poudarja, da je zato tudi cena letovanja primerna za večino upokoencev, saj bo sorazmerna - v treh različnih zneskih - posameznikom pokojninskim dohodkom. »S to pobudo smo kot občinska uprava želeli izraziti naše zanimanje tudi za starejše občane,« nadaljuje odbornik Klun, ki je od blizu sledil razvoju te zamisli. »Za mlajše že več let prirejamo poletni center, prevečkrat morda pozabimo, da tudi starejši ljudje že v pokoju potrebujejo drugačnega razvedrila, možnosti

za medsebojno spoznavanje in - zakaj ne - tudi skupne zabave.«

Enotedensko klimatsko letovanje, ki je predvideno od 29. avgusta do 5. septembra zelo verjetno v Riminiju, ne bo torej zgolj običajno bivanje v prijetnem obmorskem kraju: ob hotelu, polnem penzionu in plaži bo poskrbljeno seveda za zdravstveno službo, program letovanja pa obsega tudi krajše izlete po okolici (v kraje, kot so San Marino, Gabicce Monte, Verucchio), prave »turnirje« v raznih družabnih igrah in poseben plesno-zabavni večer.

»Upamo, da bomo s tem vsaj deloma ugodili željam naših starejših občanov,« pravi dolinski odbornik Klun. »Če bo letošnja pobuda uspešna, pa jo bomo skušali uresničiti še v bodočnosti.«

DAMIANA OTA

Dežela o ukinitvi znane Staffierijeve okrožnice

»Sklep o slovenščini je povsem zakonit«

Sklep komisarja Občine Trst Ravallija, ki je ukinitel znan Staffierijevo okrožnico proti sprejemanju slovenskih dopisov, je popolnoma legitim. To je na včerajšnji seji deželne sveta, ki je bila posvečena odgovorom pristojnih odbornikov na svetovalska vprašanja izjavil odbornik za krajevne uprave Barnaba v odgovoru svetovalcu LpT Gambassiniju. Listarski voditelj se je znova pritožil zoper upravičeno potezo dr. Ravallija. Nacionalistična okrožnica tedanjega melonarskega župana, ki je naletela na odločno nasprotovanje vseh Slovencev in tudi demokratičnega Trsta, je po tem stališču deželne predstavnika skoraj gotovo dokončno pokopana.

Komisar Ravalli je deželni upravi, ki ga je zaposlila, naj ji utemelji to svojo potezo, odgovoril, da predstavlja ta sklep le spoštovanje ustavnih načel na področju manjšinske problematike in da ima občinska uprava že vrsto let svoj prevajalski urad, ki redno posluje in ki je seveda prvenstveno zadolžen za prevode dopisov in dokumentov v slovenščini ter istočasno v tujih

jezikih. Nič posebnega torej, saj vse skupaj sodi v normalno in ustaljeno prakso, je »med vrsticami« dal razumeti še občinski komisar, s čimer je priznal, da je bila Staffierijeva okrožnica nenavadna in torej po svoje nepotrebna. Značilno je vsekakor, da je zloglasno nacionalistično okrožnico razveljavil šele izredni komisar, ki ga je imenovala prefektura, župan Richetti pa ni imel dovolj političnega poguma za tako dejanje.

Deželni odbornik za krajevne uprave je v svojem odgovoru Gambassiniju dejal, da se je s tem vprašanjem svojčas ukvarjala tudi deželna vlada, ki v komisarjevi odločitvi ni videla nič nezakonitega oziroma ničesar, kar bi bilo v nasprotju z obstoječimi zakoni ali z odločitvami pristojnih deželnih nadzornih teles.

Listarski deželni svetovalac je bil seveda zelo jezen nad odbornikovim odgovorom in je na koncu -ko ni imel očitno drugih resnih argumentov- sarkastično pripomnil, da bo odslej naprej spodbujal ljudi, naj pošiljajo na občinsko upravo pisma in dopise v madžarščini, nemščini, francoščini in slovaščini...

Deželni predlog še vedno močno buri duhove Tudi SKP odločno proti osnutku volilnega zakona

Predlog volilnega zakona, ki ga je pred nekaj dnevi izdelala pristojna deželna komisija, ni demokratičen, ker odgovarja v glavnem potrebam velikih strank — posebnost KD in PSI- in škoduje majhnim strankam, ki bi tako dejansko izginile iz deželne sveta. Tudi Stranka komunistične preno-ve je ostro nastopila proti napovedanemu zakonu, ki bi po njenem mnenju zelo močno prizadel slovensko izvoljeno zastopstvo in bi dejansko samo okreplil dosedanje politično nadvlado socialistov in demokristjanov. Stališče deželne SKP o tem kočljivem vprašanju so na včerajšnji tiskovni konferenci iznesli deželni podtajnik Pegolo ter sen. Gerbčeva in Monfalcon (Trst), Andrian (Videm) in Antonaz (Gorica). Deželni svet se bo s tem spornim zakonskim besedilom najbrž ukvarjal na prihodnji seji, ki je sklicana za torek, 14. julija.

SKP, ki še nima svojih deželnih predstavnikov, napoveduje ostro opozicijo proti temu normativu, če bo seveda sploh odobren, hkrati pa najavlja, da bodo njeni parlamentarci v primeru odobritve zakona vložili priziv na ustavno sodišče. Dvojni »volilni prag«, ki ga napoveduje zakon, bi samo okreplil dosedanje koalicije, ki vodi deželni odbor. Na tiskovni konfe-

renci so se zastopniki Komunistične preno-ve obrednili tudi ob DSL, češ da ne vodi proti temu predlogu jasne in odločne opozicije. Glede tega vprašanja so zastopniki SKP imeli že nekaj srečanj z različnimi političnimi strankami, v prihodnjih dneh pa bodo še pospešili politično akcijo o tem problemu, o katerem je javno mnenje po njenem mnenju še vedno premalo obveščeno.

Danes bo medtem v našem mestu senator Lucio Libertini, predsednik senatne skupine SKP, ki bo ob 18. uri sodeloval na strankni javni skupščini ob 18. uri na sedežu v Ul. Tarabocchia 3. Na zborovanju bo tekla beseda o gospodarskih težavah tržaške realnosti v luči hude krize, ki pesti škedenjsko železarno. V dopoldanskih urah se bo sen. Libertini srečal s pokrajinskimi predstavniki sindikalne zveze CGIL, CISL in UIL ter s zastopniki delavskih svetov tukajšnjih obratov, ki se nahajajo v krizi.

† Kruta in neprizanesljiva usoda je pretrgala nit mladega življenja našega dragega

Vasilija Michelija

Pogreb bo jutri, 9. t.m., ob 12.15 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v proško cerkev.

Žalostno vest sporočajo mama Pina, oče Giordano, brat Sandy, teta Anita in Bruno, stric Lojzi in Silvana, teta Valerija in Vilko ter ostalo sorodstvo.

Prosek, Beograd, 8. julija 1992 (Pogrebno podjetje Zimolo)

Adijo, Vasilij!

Kristina.

Ob težki izgubi dragega prijatelja Vasilija Michelija izrekajo iskreno sožalje družini

prijatelji s Proseka in Kontovela

Vasilij Micheli vedno v spominu mladih

Mladinski krožek Prosek-Kontovel

Globoko prizadet ob bridki izgubi dragega prijatelja Vasilija se pridružuje žalovanju staršev in brata Sandija

David Metelko z družino

Ob boleči izgubi prijatelja Vasilija izrekajo mami, očetu in bratu občuteno sožalje

Walter, Sergij, Sandra, Peter, Jana, Vasilij, Štefan in David

Predragi Vasilij, prerano si nas zapustil. Mami, očetu in bratu naše najgloblje sožalje

bivši sošolci s Proseka

Ob prerani izgubi Vasilija izrekajo iskreno sožalje staršem in bratu

prijatelji iz Zgonika in Saleža

Ob smrti tov. Vasilija Michelija izreka družini iskreno sožalje

Stranka komunistične preno-ve - krožek Kras

Vasilij, ostal boš vedno v naših srcih.

Boris, Valentina, Karin in Editta

Ob izgubi dragega prijatelja Vasilija Michelija izrekajo družini globoko sožalje

Marcella, Walter in Andrej

Upravni in nadzorni odbor ter kolektiv Kmetijske zadruge izrekajo svojcem preminulega Vasilija Michelija občuteno sožalje.

Dragi Vasilij

Tvoj nasmeh in tvoje veselje bosta ostala vedno v naših srcih

Laura, Gianni, Damjan, Jožko, Livio, Dario in David

Žalovanju se pridružujeta

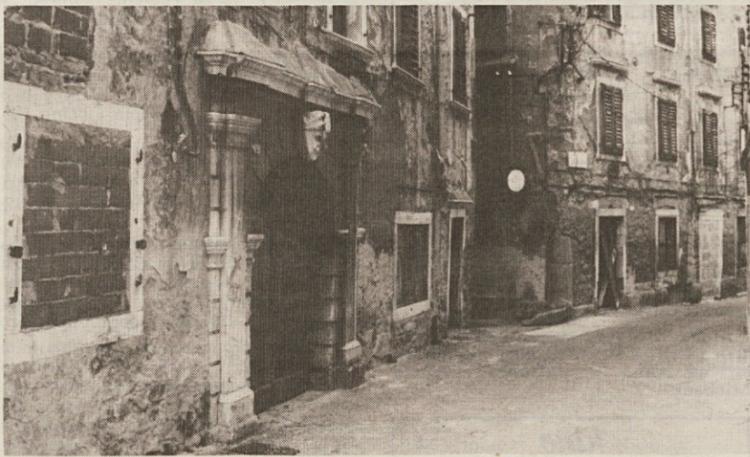
Tania in Miran

Kakšna naj bo obnova najstarejšega zgodovinskega jedra našega mesta?

Včerajšnja zarja je maloštevilnim prebivalcem ograjenega območja starega mesta (pregrade označujejo predel, ki je podvržen obnovitnemu načrtu) prinesla neljubo prese-nečenje: prebudil jih je namreč bager, ki si je »utiral pot« do Ul. Capitelli in pri tem podrl zid zapuščene hiše. Prebivalci so se seveda zaradi hrupnega in rušilnega početja bagera vznemirili, informirali so Odbor za zaščito starega mesta oziroma združenje Italia nostra, poklicali Deželno nadzorništvo za kulturne dobrine, ki je dovolj hitro poseglo in zaustavilo konzorcij CIET (Consorzio imprese edili triestine), ki je v staro mesto poslalo uničujoči bager. Italia nostra je že včeraj s telegramom obvestila tudi ministrstvo za kulturne dobrine, ki je tudi že poseglo pri Deželnem nadzorništvu, Odbor za zaščito starega mesta pa je včeraj proti večeru sklical srečanje, na katerem so se dogovarjali o možnih protiukrepih. Že pred dnevi pa je odbor sprožil široko akcijo zbiranja podpisov, s čimer skuša med prebivalstvom in tudi med političnimi strankami vzbuditi čimširšo pozornost za vprašanje, ki je vitalnega pomena za ohranitev enega izmed najbolj značilnih in zgodovinskega vidika dragoce- nih tržaških predelov.

Včerajšnji dogodki pa so pravzaprav le posledica odločitev, ki so padle že pred leti. Leta 1987 je namreč tržaški občinski svet po hitrem postopku odobril načrt za obnovo zelo širokega območja starega mesta, ki je že takrat naletel na vrsto polemik. Načrt, ki ga je pripravil konzorcij CIET, predvideva namreč, da bodo območje, ki ga na spodnji strani označuje Trg Cavana (ki je izven načrta), ena stranica je Ul. Felice Venezian, druga pa Ul. del Forno (ta še sodi v načrt, prva pa ne), na zgornji strani pa ga označuje Trg Barbacan, temeljito prenovili, pod njim pa zgradili dvonadstropno podzemsko parkirišče za skupno 332 avtomobilov.

Po eni strani je že ob odobritvi veliko polemik povzročila prav zamisel o podzemskem parkirišču, kajti podzemlje starega mesta zakriva največ še neodkritih priči o rimskem naselju, ki je nekaj stalo na tistem mestu. Prav zaradi tega je Deželno nadzorništvo za kulturne dobrine zahtevalo, da se pred začetkom izvedbenih del temeljito preišče, kaj skriva v globinah staro mesto. Glede tega je skrbništvo tudi dobilo zahteveva zagotovila, saj so se na posebnem ogledu, ki so ga predstavniki nadzorništva opravili v ponedeljek z izvedenci konzorcija CIET v Ul. Capitelli, dogovorili, da bodo

včeraj začeli s »čiščenjem in arheološko sondažo predela«.

Glede na dejstvo, da so načrtovalci kot izvidnico poslali bager, so prebivalci in člani Odbora za zaščito starega mesta oziroma krajevne sekcije združenja Italia nostra upravičeno zaskrbljeni. Nezaupanje v početje konzorcija, ki je ideator in izvrševalec načrta, pa je še podkrepilo dejstvo, da so na začrtanem območju že »zakrili« eno izmed največjih srednjeveških značilnosti. Ob upoštevanju dejstva, da območje s spomeniškega vidika ni zaščiten, ni neverjetna možnost, da bodo res (kot predvideva odobreni načrt) podrli velik del obstoječih poslopj in zgradili nove. Res je, da je veliko hiš starih in v izredno slabem stanju, vendar pa Odbor zagovarja tezo

o obnovi poslopj in področja, kot so na primer naredili v Ul. Donota, ostro pa nasprotuje tako drastični sanaciji (porušiti stara poslopja in zgraditi nove stanovanjske hiše), ki jo je zarisal načrt CIET. Na osnovi načrta, ki je med drugim že prejel vse potrebne pečate, bi celotno področje dobilo povsem drugačen obraz, saj so načrtovalci tudi spremenili pot ulicam, zarisali nove trge in si zamislili poslopja precej svojstvenih oblik. Prvo poglavje odobrenega načrta pa predstavlja rušenje starih poslopj, kar je dovojev nazorno najavil bager, ki so ga zaenkrat zaustavili.(bip)

Na sliki (foto Sergio Marcovich): poslopji v Ul. Capitelli, ki ju mislijo porušiti.

Pri Sv. Ivanu branijo drevesa na območju bivše umobolnice

V ponedeljek je bila pri Sv. Ivanu javna skupščina Odbora prebivalcev tega mestnega predela, na kateri so razpravljali o sekanju drevja v kompenzoriju bivše psihiatrične bolnišnice. Pred dnevi so namreč na tem območju posekali nekaj dreves, da bi na tistem mestu zgradili novo karabinjersko kasarno.

Skupščine se je udeležilo veliko število prebivalcev, ki so pozorno sledili poročilu vodstva Odbora, prisotni pa so bili tudi številni izvoljeni predstavniki različnih strank. Prav vsi predstavniki strank (Stranke komunistične preno-ve, Demokratične stranke levice, Severne lige, PSI, MSI, LpT) so soglašali s ljudsko peticijo o takojšnji ustavitvi del in iskanju druge alternativne rešitve. Za drugo rešitev so predlagali več možnosti: kasarno bi lahko uredili v enem od tolkih že dalj časa opuščeni- h paviljonov bivše umobolnice, ali pa v bivšem občinskem skladišču na območju bivše pivovarne Dreher.

Zanimanje prebivalstva na javni skupščini dokazuje, kako je domačinom pri srcu zelenje na območju bivše psihiatrične bolnišnice. Akcijo za »obrambo dreves« je doslej podprlo enajst naravovarstvenih združenj in drugih kulturnih in družbenih organizacij.

† Svojo življenjsko pot je zaključila naša draga mama in nona

Mira Budal vd. Fonda

Pogreb bo jutri, 9. t.m., ob 12. uri iz škedenjske cerkve, kamor bodo pokopnico pripeljali iz Gorice ob 11.30.

Žalostno vest sporočajo hči Erika, sin Pavel, snaha in vnuki.

Namesto cvetja darujte v dobrotelne namene.

Trst, 8. julija 1992

Žalovanju se pridružujeta družini Borisa in Primoža Možine.

Ob izgubi drage mame izrekata Eriki in Pavlu ter družini iskreno sožalje

družini Fabec in Callin

Ob nenadni izgubi predrage mame in none MIRE izrekajo iskreno sožalje Eriki in Pavlu, vnukom ter ostalim sorodnikom

Neva in Edko ter Vida in Arjo z družinama.

Ob izgubi drage mame MIRE izrekamo Eriki, Pavlu, Maji in vnukom občuteno sožalje

Nora, Mirjano, Graziella, Devan, Marjuča, Elda, Cveto, Neva, Lučio, Liana, Giorgio, Sonja, Andro, Vilma, Sergio

Bivšemu trenerju Bogdanu Čuku in svojcem izreka Športno društvo Primorec globoko sožalje ob izgubi drage mame.

Ob tragični izgubi bivšega pevca Vasilija Michelija sočustvujejo s prizadeto družino pevci MoPZ Vasilij Mirk Prosek-Kontovel.

Ob prerani izgubi predragega prijatelja izrekajo svojcem iskreno sožalje

bivši sošolci Trgovskega tehničnega zavoda

Ob tragični izgubi Vasilija Michelija sočustvuje s svojci

družina Cernoli

Otroke je možno vpisati od danes dalje »Sončni žarek« obljublja obilo zabave ob morju

»Pripravljamo novo poletno kolonijo, počitnice, ali poletni center, kot ga hočete imenovati. Na vsak način gre za prvo poletno letovanje, ki bo za naše otroke potekalo samo ob morju in sicer v času, ko se bodo drugi centri in letovanja že zaključili: od 31. avgusta do 11. septembra.«

Tako se je začel naš razgovor s članicami in člani Zadružnega centra za socialno dejavnost, ki se sicer med letom ukvarjajo s prizadetimi otroci, letos pa so se odločili, da organizirajo počitnice ob morju za predšolsko in šolsko mladino (nihče izvzet).

»Naj povemo, da bo poletni center v Križu - v Brojenci, prostor pa so nam tokrat dale na razpolago sestre Salezijanke, ki sicer uporabljajo ta del morja za svoje varovanje. Zelo smo jim hvaležni, še večja bo naša hvaležnost, ko bomo videli, da je naša zamisel uspela, da se je za letovanje vpisalo dovolj otrok in da bodo vsi ti uživali poletno obdobje na soncu in v morju.«

Člani Zadružnega centra za socialno dejavnost, ki dela pod okriljem ZSKD, so se pred časom sestali v prostorih Socio-psihopedagoške službe v Ul. Stuparich 8. Na sestanku sta bili tudi voditeljica centra Nada Berce in socialna delavka Odila Bufon; toda glavno besedo so imeli pobudniki poletnega centra. »Kot smo že rekli, bo poletni center za naše otroke ob morju v Brojenci pod Križem. Tu bomo našim mladim nudili sonce, morje, igre v morju - vse to pa pod nadzorstvom učiteljice za plavalce, kot tudi za neplavalce. Torej bodo otroci pod najboljšim nadzorom in bodo od jutra do poznega popoldneva preživeli na prostem v naši družbi.«

Zavzeto in navdušeno so nam o tej novi poletni iniciativi spregovorili Tanja Košuta, ki je sicer vzgojiteljica, učitelj Robert Mozetič, psihologinja Barbara Čok, učiteljica Neva Doles, vzgojiteljica

ca Albina Zajc, specialni pedagog Fulvio Dovgan ter logopedinja in učiteljica plavanja Sonja Bukavec.

»Marsikdo med nami se med letom ukvarja s prizadetimi otroci. Sedaj bi se želeli ukvarjati z vsemi, tudi z italijansko govorečimi otroci. Naj se tudi na počitnicah ustvarja sožitje in medsebojno prijateljstvo. V dobrih zvezah smo z vsemi ostalimi poletnimi centri, ki jih prirejajo naša društva, ali pa Sklad Mitja Čuk. Ta naš poletni center naj bi bil za naše otroke samo še dodatek in ta prav ob morju. Letovanje ob morju - poimenovali »Sončni žarek« v upanju, da bo blagodejno vplival na otroke pa tudi na njihove starše.«

Pa si pogledajte še risbo, s katero vabi Poletno središče »Sončni žarek« na letošnje letovanje ob morju.

Vpisovanje v poletni center se začne danes in sicer na sedežu zadruge v Ul. Cicerone 8/B ali na telef. številko 360324 (v uradnih urah).

NEVA LUKEŠ

Dvojno slavlje v Boljuncu

Kot smo že poročali, so pred kratkim v Boljuncu praznovali praznik svetega Janeza Krstnika, ki je pokrovitelj vasi, medtem ko pa so tri dni zaporedoma domačini priredili na Gorici zelo uspešen vaški praznik. V župnijski cerkvi so tudi imeli slovesno mašo, ki jo je daroval škofovski vikar-župnik Franc Vončina ob spremstvu drugih treh duhovnikov. Po maši so se prisotni zbrali v dvorani Mladinskega doma, kjer sta Mateja Metlika in Mihaela Škufek čestitala prva v imenu župnijske skupnosti in vseh vaščanov župniku Vončini ob njegovem imenovanju za škofovskega vikarja za Slovence na Tržaškem, druga pa je v imenu vseh pevcev čestitala domačinki Mariji Maver, po domače od mežnarja, za 60 let delovanja kot organistka v domači cerkvi. Nato sta jima podarila v spomin primerna darila in Mariji še posebej pergameno in veliko cvetja.

Na sliki (foto Magajna): škofov vikar g. Vončina in Marija Maver.

izleti

Društvo slovenskih upokojencev Trst organizira 15. julija izlet na Mašun, kjer bo prijateljsko srečanje s pobratanim Društvom upokojencev Ilirska Bistrica. Vpisovanje danes, 8. 7., na sedežu društva v Ul. Cicerone 8 od 9. ure dalje.

Sindikat SPI CGIL iz Devina-Nabrežine organizira v soboto, 11. julija 92, izlet v Val Pesarino. Za informacije telefonirati na št. 200007.

SPDT prireja v nedeljo, 12. t. m., enodnevni avtobusni izlet na Koroško z vzpom na Königstuhl v gorski skupini Nockberge. Odhod izpred sodne palače na Trgu Ulpiano ob 5. uri in ob 5.20 s trga v Sesljanu. Vpisovanje na ZSSDI, tel. 635627.

šolske vesti

Sindikat slovenske šole obvešča, da imajo vsi časni suplenti, ki nimajo plačanega poletja, pravico do doklade za brezposelnost. Prošnjo na zavod INPS morajo predložiti s službenim listom v teku 68 dni od zadnjega dne službovanja na šoli. Obrazce in informacije dobite na sedežu SŠS. Urnik: ob torkih in petkih od 11.30 do 13.00, ob sredah od 15.30 do 16.30 in ob petkih od 16.00 do 17.00.

Šola Glasbene matice Trst sprejema potrditve vpisov gojencev za šolsko leto 92/93 vsak dan (razen ob sobotah) od 9. do 11. ure (tel. 418605) do 31. julija.

Srednja šola Ivan Cankar obvešča, da poteka na šoli vpisovanje za tečaj »150 ur« za odrasle za šolsko leto 1992/93. Vpisovanje se zaključuje 15. julija.

Zveza slovenskih kulturnih društev - Društvo zamejskih likovnikov

Združenje Lupusinfabula

XXII. LIKOVNA KOLONIJA MLADIH

Sesljan - od 24. do 29. avgusta 1992

...en teden likovnega ustvarjanja v družbi slovenskih vrstnikov iz Slovenije, Avstrije in Porabja. Namenjeno mladini od 10. do 15. leta.

Informacije in prijave ZSKD, Ulica sv. Frančiška 20, tel. (040) 635626 (vsak dan razen ob sobotah)

koncerti

Festival operete
V ponedeljek, 13. t. m., ob 20.30 bo na Trgu

Unita v sklopu Mednarodnega festivala Operete KONCERT tržaške godbe na pihala G. Verdi, ki bo pod vodstvom Lidiana Azzoparda izvajala Suppejeve, Straussove, Stolzove, Kalmanove, Lehajevje, Kernove, Gershwinove skladbe.

Grad sv. Justa
Danes, 8. t. m., ob 21.30 bo na gradu sv. Justa koncert skupine JOE ZAWINUL SYNDICATE.

BBC Club
Jutri ob 22. uri bo na sedežu v Ul. Donata na sporedu koncert pianista Stefana FRANCO.

razstave

V TK galeriji je na ogled razstava DEMETRIJA CEJA.

V kavarni Caffè degli specchi je na ogled razstava kraških pokrajinskih slikarke LILI LUPIERI. Razstava bo odprta do 13. septembra.

V galeriji Fine Art Room - Ul. della Guardia 16 — je na ogled razstava slikarja Igorja STEPANČICA.

V galeriji Muzeja Revoltella v Ul. Diaz 27 je na ogled razstava "Od Canove do Burrija - Muzej se predstavlja".

Na sedežu Turistične ustanove v Sesljanu je odprta razstava "Karikature" Giovannija DUIZA, ki bo trajala do 31. t. m. po običajnem urniku.

Na sedežu Turistične ustanove v Ul. S. Nicolò 20 razstavlja ALFREDA CHALVIEN. Razstava bo odprta do 30. t. m.

V ozvezdju Raka je prikukala na svet mala

IVANA

Srečni mamiči Liliani in očku Lucianu čestitajo, Ivani pa želijo briljantno bodočnost

kolegi od PUBLIEST in ZTT

S poletno nočjo je prišla na svet mala

CHIARA

S srečnimi starši in sestrico Manu-elo se veselita tudi

nono Angelo in nona Klara

čestitke

Danes praznuje rojstni dan **MARIJA AZMAN - ARMANI**. Obilo zdravja in sreče ji želijo vsi njeni.

Manueli Slavec se je pridružil sestrični CHIARA. Veseli hura kličejo sestrična Ivana in bratranca Peter in Michael.

kino

ARISTON - 21.30 **Fuoco assassino**, i. Kurt Russell, Robert De Niro.

EXCELSIOR - 18.45, 20.30, 22.15 **Così fan tutte**, r. Tinto Brass, □□

EXCELSIOR AZZURRA - 18.30, 20.15, 22.00 **Alambrado**, r. Marco Bechis.

NAZIONALE I - 16.20, 18.20, 20.15, 22.15 **Point Break**, i. Patrick Swayze, Keanu Reeves.

NAZIONALE II - 16.30, 22.15 **Una donna chiamata cavallo**, □□

NAZIONALE III - Zaprti zaradi popravil.

NAZIONALE IV - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 **Sognando Manhattan**, i. Kevin Bacon, Jamie Lee Curtis.

GRATTACIELO - 18.30, 22.15 **Narcos**.

MIGNON - Zaprti zaradi počitnic.

LJUDSKI VRT - 21.15 **Piccola peste**.

EDEN - 15.30, 22.10 **Buchi stretti**, porn., □□

CAPITOL - Zaprti zaradi popravil.

LUMIERE - 19.45, 22.15 **Thelma & Louise**, r. Ridley Scott.

ALCIONE - Zaprti zaradi počitnic.

RADIO - 15.30, 21.30 **Erika... l'animale da letto**, porn., □□

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

razne prireditve

ŠKD Cerovlje-Mavhinje priredi v petek, 10. julija, ob 21. uri prijeten večer na dvorišču osnovne šole Miroslav Vilhar v Cerovljah. Zabavali se bomo ob ogledu veseloigre Gospa ministrica v izvedbi dramske skupine iz Štandreža. Vljudno vabljeni! V primeru slabega vremena nastop odpade.

Godbeno društvo Prosek priredi v petek, 10. t. m., ob 20.30 celovečerni koncert pred cerkvijo sv. Martina na Proseku.

SKD Slavec Ricmanje-Log vabi na jubilejno 20. šagro na Zrebčevem 10., 11., 12. in 13. julija 1992. Spored: petek, 10. t. m., ob 17. uri odprtje kioskov, od 20.30 ples z ansambлом Furlan; sobota, 11. t. m., ob 16. uri odprtje kioskov, od 20.30 ples z ansambлом Krt; nedelja, 12. t. m., ob 15. uri odprtje kioskov, ob 18.30 kulturni program, od 20.30 ples z ansambлом Krt; ponedeljek, 13. t. m., ob 17. uri odprtje kioskov, od 20.30 ples z ansambлом Pomlad.

gledališča

FESTIVAL OPERETE

ROSSETTI

Jutri, 9. t. m., ob 20.30 bo na sporedu premiera operete Richarda Rodgersa OKLAHOMA. Dirigent David Allen, režiser Jeffrey Dunn.

Ponovitev v petek ob 20.30. Prodaja vstopnic pri blagajni Festivala na Trgu Unità (tel. 367816 - 369485) od 9.00 do 12.00 in od 16.00 do 19.00.

razna obvestila

Solidarnostni odbor poziva širšo javnost, da prispeva za pomoč beguncem iz BiH. Zbrana sredstva bodo izročena Rdečemu križu Slovenije, ki se na vse bolj dramatičen način sooča s problemom številnih beguncev. Finančne prispevke je mogoče nakazati pri sledečih slovenskih denarnih zavodih: Tržaška kreditna banka, Hranilnica in posojilnica Opčine ter Hranilnica in posojilnica Nabrežina.

Zveza slovenskih kulturnih društev Trst obvešča, da so uradi odprti po poletnem urniku, in sicer: v ponedeljek, sredo in petek od 8.30 do 15.30; v torek in četrtek od 8.30 do 15.30 in od 16.00 do 18.00.

Zveza slovenskih kulturnih društev Trst - do 10. julija je možna rezervacija abonmajev za gledališko sezono 92/93 Primorskega dramskega gledališča - Nova Gorica. Informacije in prijave vsak dan razen ob sobotah, tel. (040) 635626.

Sklad Mitja Čuk prireja tudi letos KROŽEK LATINSČINE za srednješolce, ki nameravajo na klasični, znanstveni ali pedagoški licej. Vse informacije dobite vsak dan (razen ob sobotah in nedeljah) med 8.30 in 13.30 do 13. julija letos v uradih Sklada, Narodna ul. 126, Opčine, tel. 212289.

Občina Devin-Nabrežina razpisuje javno vsebino za enoletno namestitvev dveh uslužbencev s kvalifikacijo knjigovodje - 6. funkcionalna kvalifikacija. Prošnje je treba predložiti na prostem papirju najkasneje do 11. 7. 1992. Za morebitna pojasnila se zainteresenti lahko obrnejo na Urad za osebje Občine Devin-Nabrežina.

Uprava Občine Zgonik obvešča, da bo občinska knjižnica v Saležu odprta v juliju in avgustu samo ob torkih od 16. do 19. ure.

KD Lonjer-Katinara prireja tudi letos OTROŠKI POLETNI CENTER in sicer od 24. do 29. avgusta v društvenih prostorih v Lonjerju. Vpisovanje in informacije na tel. št. 910178 v večernih urah.

ŠZ Sloga organizira od 30. julija do 2. avgusta turnir v beach volleyu (odbojka na plaži) na nogometnem igrišču v Trebčah. Informacije in vpisovanje ekip do petka, 17. julija, v čistilnici »Roiano«, tel. 414142, vsak dan od 8.30 do 18. ure. Vsak večer bo zabava s plesom in specialitete na žaru.

Taborniki RMV Trst-Gorica obveščajo svoje člane, da je odhod za letno taborjenje 11. julija. Zbirališče ob 8. uri na železniški postaji v Sežani, odhod ob 8.30.

Stranka komunistične prenove - krožek Kras vabi jutri, 9. julija, ob 20.30 v gostilno Guštin v Zgoniku vse člane in simpatizerje na sestanek za pripravo praznika, ki bo od 17. do 20. julija v Zgoniku.

Skupina Sončni žarek pod pokroviteljstvom Zadružnega centra za socialno dejavnost prireja za predšolske in osnovnošolske otroke od 31. 8. do 11. 9. poletni center v Brojenci pri Križu (ob morju). Informacije in vpisovanja na tel. št. 360324 ali osebno na sedežu zadruge v Ul. Cicerone 8/B v uradnih urah.

Urnik odhoda in prihoda šolabusa v poletni center v Nabrežini od 20. do 31. julija: Medjvas 7.30 - 13.35, Štivan 7.35 - 13.33, Devin 7.40 - 13.30, Sesljan 7.45 - 13.25, Vižovlje 7.48 - 13.20, Cerovlje 7.52 - 13.15, Nabrežina Kamnolomi 8.00 - 13.05, Slivno 8.05 - 13.00, Trnovca 8.10 - 12.53, Praprot 8.15 - 12.50, Sempolaj 8.18 - 12.48, Nabrežina Postaja 8.23 - 12.45. Urnik društvenega kombija: Prosek 8.00 - 12.45, Križ 8.10 - 13.00.

menjalnica

TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Ameriški dolar	1130,60	1120.—
Nemška marka	755,60	748.—
Francoski frank	224,56	221.—
Holandski florint	670,35	662.—
Belgijski frank	36,705	35,50
Funt sterling	2181,30	2179.—
Irski sterling	2014,70	1990.—
Danska krona	196,46	194.—
Grška dramma	6,18	6.—
Kanadski dolar	944,10	900.—
Japonski jen	9,119	8,90

Carlo Goldoni
PREBRISANA VDOVA

Režija Meta Hočevar
PREDSTAVA NA PROSTEM

Danes, 8. t. m., ob 21. uri na Kontovelu - Društvena gostilna

včeraj - danes

Danes, SREDA, 8. julija 1992

JANKO

Sonce vzide ob 5.24 in zatone ob 20.55 - Dolžina dneva 15.31 - Luna vzide ob 15.16 in zatone ob 0.59.

Jutri, ČETRTEK, 9. julija 1992

VERONIKA

PLIMOVANJE DANES: ob 5.07 najvišja -4 cm, ob 9.32 najnižja -13 cm, ob 17.07 najvišja 35 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 19,8 stopinje, zračni tlak 1015 mb ustaljen, veter 8 km na uro severovzhodnik, vlaga 73-odstotna, nebo oblačno, morje skoraj mirno, temperatura morja 23,3 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Luca Burolo, Kristina Zerjal, Valentina Racman.

UMRLI SO: 88-letna Vittoria Svagl, 73-letna Stefania Malalan, 90-letna Giulia Micalich, 55-letni Umberto Tiepolo, 65-letni Silvano Radessich, 78-letna Irma Rozzo, 38-letni Sergio Miculin, 80-letna Iolanda Calligaris, 94-letni Ferdinando Arneri, 69-letni Orazio Rota, 77-letni Miroslavo Umer, 83-letna Giuseppa Saponaro, 77-letna Pia Pelessoni.

SLUŽBA LEKARN

Od ponedeljka, 6. julija, do nedelje, 12. julija 1992

Normalen urnik lekarn: od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00
Ul. Roma 15, Ul. T. Vecellio 24, Lungomare Venezia 3 (Milje).
NABREŽINA (tel. 200466) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30
Ul. Roma 15, Ul. T. Vecellio 24, Ul. S. Giusto 1, Lungomare Venezia 3 (Milje).
NABREŽINA (tel. 200466) - samo po telefonu za najnujnejše primere.
OPČINE - Trg Monte Re 3/2 (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30.
Ul. S. Giusto 1 (tel. 308982).

ZA DOSTAVLJANJE ZDRAVIL NA DOM TEL. 350505 - TELEVITA

URAD ZA INFORMACIJE KZE

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure - tel. 573012.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

mali oglasi

OSMICA je v Dolini pri Mariu Žerjalu. **DIPLOMIKANA PREVAJALKA** Mirjam Levstik opravlja strokovne in poslovne prevode v/iz nemščine, italijanščine in slovenščine. Inštruira nemščino, italijanščino in slovenščino na vseh stopnjah. Možen individualni ali skupinski pouk. Profesionalen pristop, zjamčen uspeh. Telefon/fax 0481-522250.

DAJEMO v najem dobro vpeljana trgovino jstvin na Krasu. Za informacije tel. na št. 362660 v uradnih urah.

PRODAM knjige za 1. letnik realne. Tel. na št. 228803 - Valentina.

GOSPODARSKO društvo na Kontovelu obvešča cenjene goste, da gostilna obratuje.

FIRMA FURLANI - Ul. Milano 25 - nudi po zelo ugodni ceni kosilnice BCS, motorne obrezovalnike in ostalo kmetijsko orodje. Tel. 632200.

PRODAM po zelo ugodni ceni kiosk dolg 20 m in širok 4 m, primeren za vsake prireditve, ter stroj za filtriranje vina. Tel. med 20.30 in 21.30 na št. 220655.

PRODAM enosobno stanovanje v tržaškem predmestju (Ul. Flavija). Tel. na št. 229234 od 19. ure dalje.

PRODAM knjige za 1. letnik trgovske šole. Tel. ob urah kosila na št. 822286.

BULLTERRIER, vrhunsko leglo, samček in dve samički, cepljeni, z rodovnikom, stari 12 tednov, prodam. Tel. na št. 003861 106608.

7. 7. 1992

Zasedanje meddržavne komisije je bilo včeraj na goriški Prefekturi Novo ozračje zaupanja v delu komisije za vodno gospodarstvo

V Gorici je včeraj, prvič po novi stvarnosti na tleh nekdanje Jugoslavije, zasedala meddržavna komisija za vodno gospodarstvo. Delegaciji sta vodila veleposlanik Arsenio Carducci in pomočnik Ministra za varstvo okolja Republike Slovenije Mitja Bricelj, ki sta sinoči pripravila tudi srečanje z novinarji ter na njem predvsem naglasila novo ozračje sodelovanja, kar je nemara vzpodbuden pokazatelj za hitrejši in uspešnejši reševanje številnih vprašanj.

Komisija, ki je bila ustanovljena v okviru Osimskega sporazuma, se običajno v plenarni seštevki sestaja enkrat letno. Doslej se je sestala dvajsetkrat. Med enim in drugim zasedanjem pa so dejavne podkomisije, pooblaščenice za razreševanje specifičnih vprašanj.

Na včerajšnjem zasedanju, ki je bilo v glavnem namenjeno preverjanju na lanskem srečanju sprejetih sklepov so se načelno zmenili za sestavo posebnega odbora, oziroma podkomisije, ki bo poglobila eno od novih vprašanj, na katero je opozorila slovenska stran, to je potrebo po varovanju podtalnice na območju južno od Gorice.

Tako veleposlanik Carducci, kakor pomočnik ministra za okolje Bricelj sta v pogovoru z novinarji naglasila, da je bil v zadnjih mesecih dosežen pomemben korak glede konkretnega sodelovanja na področju vodnega gospodarstva. Prav ta napredek označuje novo ozračje sodelovanja in medsebojnega zaupanja. Tako je od začetka leta v veljavi poseben dogovor o stalnem (uradnem) informiranju o vodostaju Soče v primeru povečanega pretoka, italijanska stran pa je z zaprtjem rudnika cinka v Rajblju znatno zmanjšala dotok onesnažene vode v Koritnico in dalje v Sočo. V zadnjih mesecih je bil vendarle konkretiziran dogovor o začetku izgradnje skupnega omrežja na porečju Soče za daljnjo ugotavljanje količine

padavin in pretoka. Prvo merilno postajo bodo že čez nekaj tednov, tako smo slišali na sinočni tiskovni konferenci, namestili pri Solkanu. Gre za vprašanje, ki je bilo na dnevnem redu vrsto let, a dlje od načelnega pristanka ga niso uspeli peljati!

Vodji delegacij sta posebej opozorila na obojestransko korist razreševanja skupnih vprašanj tako kar zadeva sanacijo površinskih voda, kakor tudi varstvo podtalnice. "Slovenija mora upoštevati da je nadalnje onesnaževanje voda v njeno škodo, škoda pa povzroča tudi nam. Naša naloga je, da z znanjem, s finančnimi sredstvi in predvsem s sodelovanjem skušamo stanje popraviti", je zagotovil veleposlanik Carducci.

V dopoldanskem času sta se zasedanja udeležila tudi župan in podžupan goriške občine in izpostavila vprašanje čistilne naprave, oziroma preprečevanja onesnaževanja Korna z odplakami z novogoriškega območja. Na specifično vprašanje, če bodo Novo Gorico povezali s čistilno napravo pri Sovodnjah, je namestnik ministra Bricelj dejal, da je zdaj v oceni predvsem finančna plat načrta.

Postavljeno je bilo nadalje vprašanje varstva z vidika oskrbe z vodo zanimivih področij, kakor so recimo Banjšice in o načrtih Republike Slovenije glede varovanja takih območij.

Vodji delegacij sta napovedala, da bo v jeseni nekaj srečanj podkomisij in da utegne do novega vrhunškega srečanja priti že do konca leta ali v začetku prihodnjega.

V slovenski in italijanski delegaciji so bili predstavniki raznih državnih institucij, ministrstev in služb ter sosednjih mest.

Kakor znano, deluje na nižjem nivoju, to je na relaciji Gorica - Nova Gorica, podobna komisija.

Posluh posojilnice v Doberdolu za potrebe društev Za kulturo in šport namenili 38 milijonov

Kmečko obrtna hranilnica v Doberdolu je tudi letos namenila kulturnim in športnim društvom, humanitarnim organizacijam in raznim ustanovam denarne prispevke. Poleg društev in organizacij, ki delujejo na območju doberdolske občine, je vodstvo posojilnice upoštevalo tudi prošnje številnih društev in organizacij iz krajev v Laškem in drugod. Ne gre namreč pozabiti, da ima Posojilnica tudi v teh krajih veliko članov in klientov.

V podporo kulturnih, športnih in drugih društev so letos razdelili skupno 38 milijonov lir. Prispevke so prejeli: nižja srednja šola "Ivan Trinko" podružnica v Doberdolu, združenje ANDOS iz Tržiča, združenje prostovoljnih krvodajalcev - sekcija Doberdob, združenje prostovoljnih krvodajalcev - sekcija Tržič, združenje prostovoljnih krvodajalcev - sekcija Foljan, skavtska družina - Tržič, sekcija VZPI-ANPI - Doberdob, sekcija VZPI-ANPI Dol-Jamlje, Odbor staršev za upravljanje jasli v Ronkah, Zveza slovenske katoliške prosvete v Gorici, Osnovna šola s slovenskim učnim jezikom v Romjanu, Osnovna šola "L. Brumati" v Romjanu, Goriški slovenski skavti - družina v Doberdolu, Taborniki RMV - družina v Doberdolu, splošna bolnišnica v Tržiču, župnija v Doberdolu, župnija v Jamljah, občinska knjižnica v Doberdolu, športno in rekreacijsko združenje Fincantieri, športno društvo Italmonfalcone, Slovensko planinsko društvo v Gorici, balinarsko društvo Tre stelle iz Tržiča, rekreacijsko društvo Aris La Poma iz Tržiča, mešani pevski zbor Rupa - Peč, KD Jezero - Doberdob, glasbeno društvo G. Verdi - Ronke, športno društvo Ronchi calcio, zbor Audite Nova iz Štarancana, pevsko društvo B. Gigli iz Tržiča, društvo športnih ribičev iz Ronk, SKRD Jadro iz Ronk, jamarški klub Kraški krti, društvo za preučevanje krasa A. Lindner iz Foljana, gospodarska zadruga Dol-Poljane, pihalni orkester Kras iz Doberdola, SKD Hrast iz Doberdola, rekreacijski krožek železničarjev iz Tržiča, Glasbena matica Gorica, Slovenski center za glasbeno vzgojo E. Komel, Gorica, športna društva G.M. dell'Olmo, U.S. Olmo in A.P. iz Ronk, športno združenje Mladost, dekliški pevski zbor Devin, športno društvo Tennis iz Foljana, športno društvo Ciclistica Monfalcone, Mohorjeva družba v Gorici, rekreacijski krožek Visintin iz Martinščine.

Skupinska foto-razstava v Foljanu

V občinski galeriji v Foljanu so zadnje nedeljo junija odprli fotografsko razstavo petih avtorjev iz Slovenije in Hrvaške. Svoja dela razstavljajo Boris Gaberščik iz Ljubljane, Rino Gropuzzo z Reke, Lado Jakša iz Ljubljane, Bojan Radovič iz Novega mesta in Jane Štravs iz Ljubljane. Razstava bo odprta do 17. julija, ogledati pa si jo je mogoče ob ponedeljkih, sredo in četrtek od 15. do 18.30, ob nedeljah, torkih in petkih pa od 10. do 12. ure.

Do 11. julija dvigniti bone

Do sobote, 11. t.m. je treba poskrbeti za dvig bencinskih bonov za gorivo proste cone. Omenjeni rok velja za vse upravičence, ki doslej niso utegnili prevzeti bonov, oziroma za nove upravičence, ki so predložili prošnjo do 30. junija.

Po zapadlosti roka, to je po 11. juliju, upravičenci izgubijo vsakršno pravico do bonov.

Decentralizacija storitev patronata INCA - CGIL

Pri patronatu INCA - CGIL se trudijo, da bi v največji možni meri pomagali vsem, ki se na njihov urad obračajo za najrazličnejše usluge. Največ je seveda upokojujencev, starejših občanov. Sklenili so zato, da urade, v kolikor se da približajo upokojujencem. Zaenkrat so "decentralizacijo" uvedli v Podgori (v Kulturnem domu) in v Sovodnjah, (na županstvu). V Podgori (od koder je posnetek - foto Klemše) je uslužbenec (Walter Lovisoni) na razpolago ob četrtek od 10. in 12. uro, v Sovodnjah pa prav tako ob četrtek od 16. in 18. uro. Zlasti upokojujenci so z zadovoljstvom in olajšanjem sprejeli novost.

Videm ali morda Udine? Napaka, ki ni samo napaka

Priznam, ni mi bilo vseeno, ko sem pred kakšnim tednom, na ekranu Televizije Slovenija med EPP, prebral, da bo v znanem letoviškem kraju seminar, ki ga pripravlja znanja in vpeljana ustanova za marketing s sedežem v Udinah. Malce sem razmislil in skušal razumeti spodrslej. Se pač zgodi, saj je to izredno daleč od središča Ljubljane, posebej pa še v obdobju "splošne tržne naravnosti", sem razmišljal sam pri sebi in zadevo sprejel bolj kot nerodnost.

Ko pa sem pred dnevi prejel pisno vabilo na neko drugo gospodarsko srečanje, kjer so spet sodelovali gospodarstveniki "iz Udin in Gorizije" sem začel razmišljati drugače, in da najbrž ne gre samo za napako.

S ponavljanjem pa lahko tudi napaka zaide v prakso, takrat je navadno že prepozno, zato menim, da je treba tudi javno povedati, da Slovenci v zamejstvu še zmeraj furlanski prestolnici pravimo Videm, zahajamo v Videm in da smo doma v Gorici (in ne v Gorizii in niti ne v Stari Gorici).

Pred leti se ni obnesel poskus, da bi namesto Videm, uporabljali obliko Videm, ki da je močno razširjena v Benečiji. Oblike Udine, v Udinah (množinska raba) pa tudi Italijani, še manj Furlani, ne poznajo. Oblika "v Udinah" je preprosto prevzeta iz srbohrvaščine, pa čeprav se te dni na veliko pridušavamo na našo samostojnost, pokončnost, samozavest in še kaj ob obletnici osamosvojitve.

Vlado Klemše

razna obvestila

SKGZ sporoča, da bo seja goriških članov Glavnega odbora danes 8. julija, ob 20. uri v knjižnici Damir Feigel.

Občinska knjižnica v Doberdolu bo zaprta od 6. do 10. julija. Od 13.7. do 11.9. bo delovala v ponedeljek in sredo od 9. do 12. in od 16. do 18. ure, ter v torek in petek od 9. do 12. ure.

Lekcije za popravne izpite iz italijanščine, slovenščine, latinščine, grščine, angleščine, nemščine in matematike bodo v dijaškem domu Simon Gregorčič od 10. do 30. avgusta. Prijave sprejemajo do 10. julija od 11. do 13. ure v dijaškem domu, Ul. Montesanto 84, tel. 533495.

Kmečka zveza, ZSKD in ZSŠDI obveščajo, da so njihovi uradi v Gorici od 1. julija odprti po poletnem urniku in sicer od ponedeljka do petka od 8. do 14. ure.

Taborniki RMV Trst - Gorica obveščajo člane, da bo odhod na letno taborjenje v soboto, 11. julija. Zbirališče ob 10.30 na železniški postaji v Novi Gorici. Odhod ob 11.25.

SDZPI prireja v šolskem letu 1992/93 naslednje tečaje: 1. Za dodeljene prodaji s kvalifikacijo (1.000 ur - 2. letnik); 2. Master s kvalifikacijo (500 ur); 3. Začetniški tečaj angleščine (120 ur); 4. Personal computing (90 ur). Vpisovanje do 17. t.m. na sedežu Zavoda, Ul. della Croce 3, vsak dan (razen sobote) od 10. do 14. ure (tel. 81826).

Ravnateljstvo državne nižje srednje šole Ivan Trinko obvešča, da bodo v šolskem letu 1992/93 priredili eksperimentalni tečaj za delavce (tečaj 150 ur). Interesenti naj do 15. julija vložijo prošnjo.

kino

Gorica

VITTORIA Zaprto.
CORSO 18.00-22.00 »Cosi fan tutte«. Prevedan mladini pod 18. letom.
VERDI Zaprto.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Občinska lekarna št. 1 (v Štandrežu) - ul. Del San Michele - tel. 21074.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Občinska lekarna št. 2 - Ul. A. Manlio 14 a/b - tel. 480405.

pogrebi

Danes, 11.00, Quirino Bressan, iz bolnišnice Janeza od Boga v cerkev v Ločniku in na tamkajšnje pokopališče.

Slovenska vojska se je vselila tudi v severno vojašnico v Vipavi

V tako imenovani severni vojašnici v Vipavi, ki so jo dolga desetletja uporabljale tuje vojske, se je pred kratkim namestila prva enota Teritorialne obrambe Slovenije, se pravi vojske nove države. Kasarno so pred tem temeljito preuredili in posodobili (dela je vzorno in v kratkem roku izvedlo ajdovsko gradbeno podjetje Primorje), tako, da so zagotovljeni vsi pogoji za življenje in urjenje vojakov. Po tistem, kar smo videli, je moč reči, da bodo pripadniki Teritorialne obrambe imeli standard in druge pogoje, kakršne, menimo, zagotavljajo v drugih armadah razvite Evrope.

V vipavski garniziji bo stalno nameščenih okrog 300 vojakov in približno 100 častnikov in podčastnikov. To bodo tako imenovane bojne enote, ki jih bodo urili v drugi fazi, potem ko bodo vojaki prej po tri mesece v tako imenovanih učnih centrih Teritorialne obrambe. Gre torej za dve fazi urjenja, ki trajata skupaj 6 mesecev, kar pomeni, da ima nova slovenska vojska morda najkrajšo vojaško obveznost v Evropi. Vojaki so prišli iz učnih centrov v Postojni in na Vrhniki, po večini pa so doma s Primorske. Ob koncu tedna bodo lahko v civilnih oblačilih odhajali domov na oddih.

Domačini v Vipavi so nekaj časa imeli razne pridržke in odpore proti namestitvi enot Teritorialne obrambe v Vipavi. Zatrjevali so, da so v Vipavi že v preteklosti imeli dovolj vojske, in zaradi tega naj bi garnizijo, tudi če gre sedaj za slovensko armado, namestili v Ajdovščini. O tem so imeli tudi referendum, o katerem pa sedaj uradno ne govorijo več. Še več, prebivalci Vipave so se udeležili slovesnosti ob prihodu bojne enote, kulturni program ob tem pa so pripravili učenci Vipavske osnovne šole. Pred vzhodom v Vipavo so razobesili tudi transparent z napisom "Slovenski vojniki pozdravljeni v Vipavski dolini". Sicer pa je poveljstvo enote zagotovilo, da bodo vojaki in njihove starešine naredili vse, da bi složno živeli skupaj s prebivalci Vipave. V Vipavi na primer ne bo večjih vojaških vaj, med katerimi bi uporabljali težko orožje in strelivo. Nobenih vojaških vaj tudi ne bo na Nanosu, tako, da bo ta gora namenjena samo kmetijstvu, gozdarstvu in turizmu.

Marjan Drobež

Med ribolovom na črno umrl upokojenec iz Velikih Žabelj

Neobičajna nesreča se je v nedeljo pozno zvečer pripetila pri Velikih Žabljah v zgornji Vipavski dolini. Med nočnim ribolovom na črno je umrl 60-letni upokojenec Jordan Štokelj iz Velikih Žabelj 47. S sosedom, 13-letnim Č.M. sta bredla v vodi in vlekla ribiško mrežo, vsak ob svojem bregu. Šlo je očitno za krivolov, saj uporaba ribiških mrež v rekah ni dovoljena. Naenkrat naj bi Č.M. opazil, da mreža ni nategnjena in da jo voda odnaša. Ker se sosed ni oglasil na klicanje, ga je šel iskat.

Našel je truplo v vodi, nekaj deset metrov niže od kraja, kjer se je zavedel, da je mreža popustila. Skušal je pomagati, vendar zaman. Brez uspeha je bila tudi pomoč drugih krajanov.

Domnevati je mogoče, da je Štoklja obšla nenadna slabost, morda tudi kot posledica hladne kopeli v nočnih urah ob temperaturi, ki ni bila za poletni čas prav nič poletna zaradi popoldanskih nališov.

Z obdukcijo naj bi ugotovili pravi vzrok smrti.

Dolarji: v zadevo naj bi bili vpleteni še dve osebi iz Rima

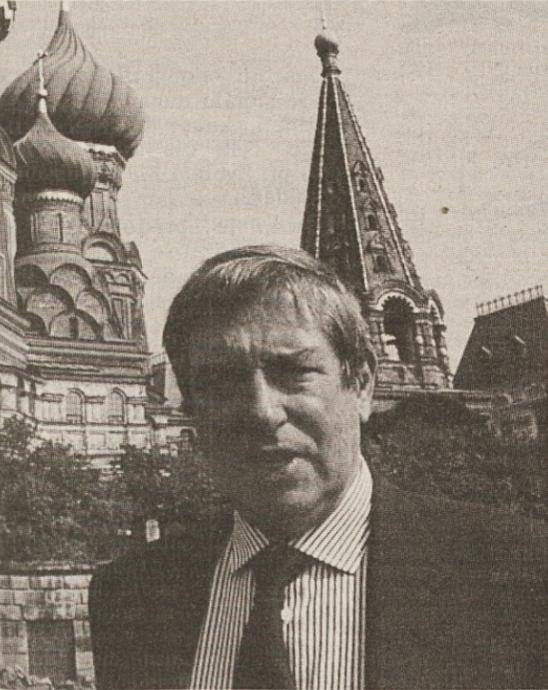
Preiskava glede poskusa razpečevanja ponarejenih stolarskih bankovcev v Šempetru se nadaljuje na italijanski strani. Po sicer nepopolnih vesteh, naj bi v zadevo bili vpleteni poleg rimskega poslovneža in goriške gospodinje - slednja naj bi v zadevi imela menda samo obrobno vlogo - še dve drugi osebi. Obe imata menda stalno bivališče v Rimu. Šlo naj bi za prijateljico poslovneža in nekega moškega.

Iz dobro obveščenih krogov se je izvedelo, da so bili ponarejeni bankovci odlične kakovosti in bi jih bilo težko odkriti ob prvem pregledu.

Izvedeli smo tudi za podrobnost, da je sveženj dolarjev v banko v Šempetru prinesla 44-letna V.R.P. in da je D.P. sam prišel v petek na zaslišanje k dežurnemu preiskovalnemu sodniku, potem ko je bil obveščen o dogodku.

»Moskva, dnevi konca« - pričevanje o propadu sovjetskega imperija

Volčič : lažje je spremeniti svet, kot spremeniti Rusijo

Demetrij Volčič

JOŽE PIRJEVEC

Demetrij Volčič, »Moskva, dnevi konca« (Mosca, i giorni della fine), Mondadori, Milano, 1992.

»Moskva, dnevi konca« - pod tem apokaliptičnim naslovom je Demetrij Volčič objavil svoje pričevanje o propadu sovjetskega imperija, kakor ga je doživljal in o njem poročal v svojih televizijskih reportažah. Njegova pozornost je posvečena predvsem avgustovskim dogodkom, ki so pred letom dni pretresli svet, sega pa v celotno obdobje perestrojke in včasih celo v dobo Brežnjeva, Hruščova, Stalina in Lenina. Ker je dogajanje, o katerem časnikar poroča, nabito z dogodki, osebnostmi in problemi, ki se v naši zavesti še niso umirili in stratificirali, je seveda njegovo pripovedovanje pogosto epizodično, kakor serija flešev, ki pa vendar v svoji dramatični neposrednosti povedo marsikaj. Predvsem prevzamejo bralca zaradi spretnosti montaže, s katero jih je znal avtor povezati v celoto: ni naključje, da je knjiga postala v Italiji best-seller in doživela že drugo izdajo.

V uvodu Volčič toži, da je v svojem poklicnem življenju zamudil celo vrsto zgodovinskih priložnosti, čeprav jih je imel tako rekoč na doseg roke: avgusta '68 je zapustil Prago dva dni pred prihodom Rdeče armade in njenih zavezničarjev Varšavskega pakta, avgusta '80 je bil na počitnicah na Sardiniji, ko so izbruhnili delavski nemiri v Gdansk in isto se mu je zgodilo

avgusta '91, ko je samozvani Odbor za javno blaginjo razglasil, da je Gorbačov zbolel in je v njegovem imenu prevzel oblast. Moral pa bi še dodati, da je znal te zamude, ko se je vrnil na kraj dogodkov, obilno nadomestiti s svojimi reportažami, ki so vedno vsebinsko bogate in zaradi obveščenosti v marsičem različne od drugih poročevalcev italijanske televizijske hiše. Dejstvo, da je Slovenec, in da se torej lahko vključi v češko, poljsko ali rusko okolje bolj neposredno od svojih kolegov, pogosto nevesčih jezika, Volčiču gotovo ni bilo v napoto v njegovi karieri.

V časnikarjevi pripovedi izstopata predvsem dva človeka: Gorbačov in Jelcin, ki sta zaznamovala zadnja leta Sovjetske zveze in s tem tudi zgodovino sveta s svojimi načrti, uspehi in napakami. Gorbačov je sprožil s perestrojko, ko je leta 1985 postal generalni tajnik KPSZ, valango dogodkov, s katerimi na začetku še od daleč ni računal. Izhajajoč iz kroga Jurija Andropova, velikega mojstra sovjetske špionaze, je bil Gorbačov v svojih prvih korakih še prepričan, da je mogoče s pametno reformo od zgoraj preoblikovati Sovjetsko zvezo, jo iztrgati iz ekonomske in moralne močvare, v katero jo je potisnil Brežnjevi, in utrditi njen status veselice. Odločil se je tako za vrsto ukrepov, ki pa so se mu izmuznili iz rok, kakor nespretnemu čarovniškemu učencu. Spomnimo se na glasnost, na boj proti alkoholizmu, na umik iz Afganistana, na razorožitvev in še ne odpoved doktrini »omejene suverenosti«, s katero je bila v bistvu prižgana zelena luč za osamosvojitve satelitskih držav od Moskve. Kakor se dogaja ljudem, ki se znajdejo na čelu despotsko urejene države, si je Gorbačov utvarjal, da bo mogoče z razsvetljenim absolutizmom obvladati položaj in ga usmeriti na pravilne tračnice. Če bi poznal bolje rusko zgodovino, bi vedel, da se to ni posrečilo ne Petru Velikemu ne Katerini II. kot tudi ne Aleksandru II., da sploh molčimo o Hruščovu. V trenutku neizbežne krize se je tudi Gorbačov, kakor njegovi predniki, skušal rešiti s tem, da se je povezal s konservativnimi silami, pri tem pa ni računal, da je sedemdeset let komunistične vladavine tako razkrojil sovjetski imperij, da ni bilo več sile, ki bi ga mogla držati skupaj.

Bolj dalekoviden v tem smislu je bil Jelcin, pa čeprav bi se zdelo na prvi pogled, da je politično manj izobražen od svojega tekmeca. Jelcin je pravočasno razumel, da je treba vreči v ropotarnico zgodovine ne samo komunistično ideologijo, temveč tudi velikoruske imperialne ambicije nad evrazijskim prostorom in rešiti predvsem Rusijo ter ji s tem zagotoviti častno mesto v svetu. Pri tem mu je treba priznati, da ni zaigral na nacionalistične strune, temveč stavil (skoraj brez napak) na demokracijo, ekonomsko preobrazbo in na zdrave odnose s sosedi pa tudi z narodi, ki žive znotraj ruske federacije. Skratka izkazal se je za državnika, kakršnega Rusija v svoji tisočletni zgodovini še ni imela: Volčič trdi, da je lažje spremeniti svet, kot spremeniti Rusijo. Vse kaže, da bo ta titanski podvig Jelcinu uspel. Pri tem pa ne gre pozabiti, da bi brez perestrojke Gorbačova - ki je v nasprotju s svojim programom v resnici bolj rušil kot gradil - tudi Jelcina ne bilo.

Vrsta novosti za Boršnikovo srečanje 92

V drugi polovici oktobra bo v Mariboru že 27. Boršnikovo srečanje, ki je osrednji festival slovenskega gledališča. Tokrat ga bodo zaznamovale nekatere novosti. Tekmovalnih predstav ne bo več devet, temveč le sedem, izbrali pa jih bodo izključno selektorji, kot je - denimo - v navadi na znanem mednarodnem berlinskem gledališkem festivalu. Selektorji bodo letos igralci Boris Cavazza, režiser Dušan Mlakar in gledališki kritik Vasja Predan iz Slovenije ter hrvaški kritik Dalibor Foretić. Selektorji naj bi predstave izbrali do 10. septembra, ko bodo tudi sporočili člane strokovne žirije. Za sedaj je znan le en član, namreč Hainz Klunker, kritik revije Theater Heute in radia Deutsch Landfunk iz Kölna.

Boršnikovo srečanje bo imelo tudi spremljevalni program: na malem odru SNG v Mariboru bodo predvsem varietejske predstave, izpeljali bodo dan slovenskega igralca, tekoimenovano malo BS pa bo potekalo v Slovenski Bistrici in Pasnici pri Mariboru. S svojo produkcijo se bo predstavila tudi AGRFT, vendar ne v okviru tekmovalnega sporeda.

Po dolgih letih predsednikovanja svetu Boršnikovega srečanja je dr. Matjaža Kmeclja zamenjal Matija Malešič. Kmecl, ki so mu na javni seji sveta izrekli posebno priznanje, bo še naprej ostal član sveta. Generalni sponzor bo podjetje Petrol.

B.Z.

Veseli komedijanti na Tespisovem vozu

Kljub deževju, ki že od vsega začetka spremlja to poletno sezono Slovenskega stalnega gledališča, doslej še ni odpadla nobena predstava. Zahvala gre predvsem Tespisovemu vozu, v prizorišče predelanemu kamionu, na katerem je Meta Hočvar zrežirala Goldonijevo Prebrisano vdovo. Popoldanski naliv zato ne prepreči večerne predstave, saj scene ni potreb-

no graditi na kraju samem, na kamionu pa je primerno zaščiten.

Po nastopih na Tržaškem se bodo komedijanti s svojim vozom odpeljali na Goriško in naprej skozi Benečijo do Žabnic v Kanalski dolini. Na tihem le upajo v toplejše večere. Na sliki prizor iz Prebrisane vdove na Tespisovem vozu.

Tajniško poročilo o delovanju naše glasbene šole

Plodna sezona Glasbene matice

V zvezi z delovanjem Glasbene matice in njene šole je bilo v zadnjem obdobju največ govora o sindikalnih zadevah, sproti pa je bila javnost obveščena tudi o uspehih njenih gojencev in pedagogov na raznih nastopih in tekmovanjih tako doma, po Italiji in Sloveniji, kot tudi v drugih državah, vendar nam šele pregled čez zadnje šolsko leto in glasbeno sezono daje celovit vpogled in obseg in pomen delovanja. Tega je na zadnjem občnem zboru GM podala tajnica Daša Svetinova in iz nje-nega poročila povzemamo tudi bistvene podatke.

Najprej šola GM, razčlenjeno po pokrajinah dežele Furlanije-Juljske krajine:

V Kanalski dolini oz. v Žabnicah je v zadnjem šolskem letu obiskovalo glasbeni pouk na šoli GM 28 gojencev za klavir, kitaro in harmoniko. Gojenci so sodelovali v Celovcu na Primorskih dnevih in na srečanju gorenjskih glasbenih šol, v Ljubljani na Srečanju mladih glasbenikov iz Slovenije in zamestva in v Žabnicah priredili zaključni nastop.

V Beneški Sloveniji je na podružničnih šolah GM v Špetru, na Oblici in v Sv. Lenartu pri Čedadu obiskovalo pouk skupno 87 gojencev iz klavirja, godal, kitare, harmonike in flavte. Gojenci so nastopili na srečanju glasbenih šol Primorske v Tolminu in prav tako v Tolminu na Pomladanskem koncertu. Imeli so 6 internih nastopov in dve zaključni akademiji. Ena gojenka bo letos polagala izpit na konservatoriju čez peti letnik (5. corso).

Na Goriškem je šola GM v Gorici, Sovodnjah in Doberdolu obiskovalo 81 gojencev, največ iz klavirja, nato pa iz kitare, harmonike, godal, flavte in trobente. Gojenci so sodelovali na srečanjih glasbenih šol v Tolminu, Kopru, Gorici in Ljubljani, na raznih kulturnih praznikih in predstavah knjig in slikarskih del. Imeli so šest internih in javnih produkcij. Na šoli deluje tudi pihalni orkester s 14 člani. Na 21. tekmovanju študentov glasbe v Rep. Sloveniji sta dva gojenca prejela 2. nagrado oz. pohvalo, na tekmovanju »Concorso interregionale di giovani violinisti, studenti« pa je gojenec dobil pohvalo. Za zaključne izpite na konservatoriju je prijavljenih več kandidatov: 1 za klavir (5. letnik), dva za teorijo-solfeggio, 1 za kitaro (5. letnik) in 1 za diplomu iz harmonike. Skupaj s Slovenskim centrom za glasbeno vzgojo »Emil Komel« je GM soorganizirala goriško koncertno sezono, v okviru katere je bilo sedem koncertov z domačimi in gostujočimi izvajalci, solisti, komornimi sestavami in ansambli.

Na Tržaškem je bilo v centralni šoli v Trstu in na podružnicah v Škedenju, Miljah, Boljuncu, na Opčinah, Proseku, v Zgoniku in Nabrežini skupno 411 gojencev, največ iz klavirja in harmonike, godal in drugih instrumentov, pa tudi iz solopetja in stranskih predmetov. Za izpite na konservatoriju je letos prijavljenih kar 33 gojencev iz različnih instrumentov čez 5. in 8. letnik (5. in 8. corso), za diplomski izpit ter za teorijo - solfeggio in glsbno zgodovino. Od nov. 1991 do jun. 1992 so gojenci sodelovali na skupno 38 srečanjih glasbenih šol in drugih nastopih. Poleg internih javnih zaključnih nastopov po podružnicah so gojenci imeli še pet zaključnih akademij v Luteranski cerkvi. Na tekmovanju gojencev primorskih glasbenih šol v Novi

Gorici so gojenci šole GM na Tržaškem odnesli eno prvo, tri druge, dve tretji nagradi in dve pohvali, na 21. tekmovanju mladih glasbenikov Slovenije pa eno prvo, tri druge in pet tretjih nagrad in osem pohval. Tudi na 2. tekmovanju harmonikarskih solistov in ansamblov glasbenih šol z obeh strani meje, so gojenci GM odnesli številne najvišje nagrade v vseh kategorijah. V okviru šole GM deluje šolski godalni orkester, ki ga vodi prof. Logar, razne komorne skupine, med katerimi godalna najmlajših (prof. Filipič), na Proseku dve harmonikarski skupini (prof. Coceani) in harmonikarske skupine v Boljuncu (prof. Furlan).

Pod okriljem GM delujejo obnovljeni mešani komorni pevski zbor J. Gallus, ki ga vodi prof. Stojan Kuret in ki je že na svojem prvem javnem tekmovanju v Victorio Veneto osvojil prvo absolutno nagrado; Tržaški oktet pod umetniškim vodstvom prof. Aleksandre Pertot, ki že dvajset in več let z največjim uspehom širi slovensko umetnostno in narodno pesem doma, v Sloveniji, s posebnim poudarkom v Italiji pa tudi drugod po svetu; Godalni kvartet, ki z uspehom nastopa doma in na tujem. Nastopil je tudi v okviru koncertne sezone GM v Trstu in Gorici; harmonikarski ansambel »Synthesis 4«, ki ga od ustanovitve l. 1978 vodi prof. K. Furlan) in ki je prav letos dosegel eno svojih najpomembnejših mednarodnih afirmacij, 2. mesto na mednarodnem tekmovanju 34 orkestrov iz vse Evrope v Innsbrucku.

Kljub velikim finančnim težavam je GM tudi v sezoni 1991/92 izpeljala koncertno sezono z osmimi koncerti v Kulturnem domu oz. enim v cerkvi Madonna del Mare, na katerih so poleg gostov iz Slovenije, Avstrije in Češkoslovaške nastopili tudi domači izvajalci (pianistka Katja Milič, Godalni kvartet GM s sodelovanjem kitarista Marka Ferija in skupina Gallus Consort).

Tajnica GM Daša Svetinova pa se je pri podajanju tega bogatega obračuna pomudila tudi pri nekaterih ugotovitvah in opazkah. Med pozitivnimi je navedla predvsem dejstvo, da predstavlja delovanje GM in posebej še njene šole marsikje, zlasti tam, kjer ni drugih organizacij in društev, edino kulturno delovanje, da prejemajo gojenci in njihovih šolah pouk v slovenskem jeziku, kar je silno važno za vzgojo naše mladine zlasti tam, kjer ni slovenskih državnih šol. Uspehi njenih gojencev na raznih tekmovanjih v povprečju znatno presega uspehe drugih šol, ki delujejo z večjim zaledjem. Na abonmajske koncerte prihaja vedno večje število italijanskih poslušalcev, kar je gotovo velikega pomena pri gojenju kulturnega sožitja. Med negativnimi pa je omenila žal še vedno premajhen odziv našega občinstva tako na koncertih kot, letos še zlasti, na zaključnih akademijah v Luteranski cerkvi. Predvsem pa ni mogla mimo ugotovitve, da mora GM kljub pomembnemu deželnemu prispevku za triletnje 1991/93 iz zakona za obmejna območja še vedno delovati v zelo utesjenih in še vedno nezadostnih finančnih pogojih, kar je privedlo tudi do škodljivih sindikalnih zaostritev. Samo rešitev finančnega vprašanja s končnim podržavljenjem šole bi dovolila, da bi lahko vse energije vložili samo v krepitev in še večji kakovostni razvoj Glasbene matice. j.k.

Ivan Pregelj

TOLMINCI

II.

Saj je nisem,« je vzkliknil starec.

»Da je niste? Da se niste uprli?«

»Do dveh rabot v Bilje imajo pravico,« je zinil starec. Duša ga je prekinil.

»Pravice nimajo, vzeli so si jo, kolikor vem.«

»Imajo jo, tako ali tako, kaj bi prazno pravdo gnala,« je ugovarjal stari. »Dve raboti, naj imajo sem dejal, pa sem bil že obe opravil. Pa je hotel grofovski, naj še eno, ki ni ne zapisana ne pravična. V božjem imenu, saj bi jo bil prevzel, pa je mogel nisem, ker sem bil zdoma. Méd sem tovoril v Trbiž, še vedel nisem za povelje.«

»Pa je grofovski kar galjote poslal po živino? Zakaj se pa niste pritožili?«

»Saj sem se,« je odgovoril starec. »Pa me je vprašal, kako sodim o raboti v Bilje. Povedal sem po pravici. Tako ti zastavi besedo, galjot; verjameš, kakor da s tabo drži. Pa sem rekel, da ljudje godrnjajo, ker so na zgubi, pa da to meni nič mar, ki sem pošteno svoji raboti opravil in me v tretjo nihče po pravici siliti ne more. Tako sem rekel. Pa sem že mislil, da mi bo škoda povrnil. Pa se je obrnil k svojemu pisarju in mu velel, naj piše, in sem čakal pohlevno. Pa pogleda mene in me premeri, kakor sem dolg in širok, in prebere z nekega papirja. Da je bil prvi moj ded Tomaž, da je bil drugi moj oče Jurij, da sem tretji jaz in da je četrti moj sin Lovrenc pa še eden naše žlahte, tisti Janez Gradnikov s Čiginja, ki o njem ne vem, ali je še živ ali mrtev. Me prebere in zavpije, naj grem in le še podpihujem za punt kot stari 'joger tolminske pravice'.«

Glas je pošel starcu; ko se je nekoliko oddahnil, je povedal do konca:

»Za petdeset laških novcev me je kaznoval pa mi naložil, da moram navoziti kamenja za polno apnenico.«

Tako je dopovedal. Tedaj pa je skočil Peter Duša kvišku in vzkliknil odkrito jezno, porogljivo:

»Prav se vam godi, oče, prav! Naj vas le, pa še vse druge, grof in galjoti! Še kožo naj vam potegnejo z glave in pleč, trdih, tolminskih. Zakaj neki me? Saj ste vsa dežela skupaj eno samo neumno potrpiljenje. Vse samó odpustite, kakor križani Bog.«

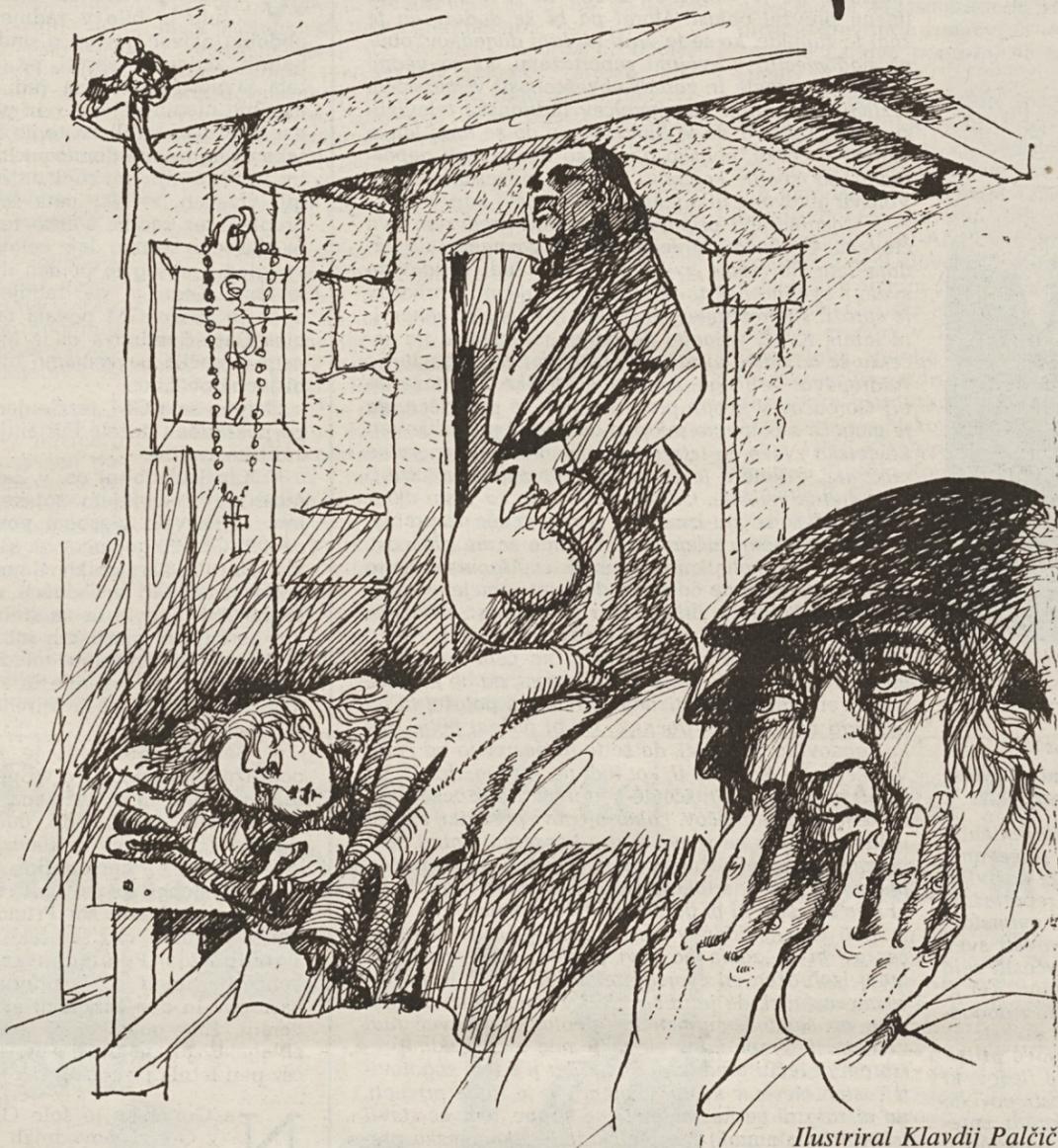
»Kakor sova vpiješ pa večiš,« je menil mirno Kragulj. »Star sem pa vem, kar vem. Ti me ne boš učil! Hodi okoli, kolikor hočeš, in hujskaj ljudi. Pomagal jim ne boš, dušo zapravljal pač! Le hodi in hujskaj!«

»Hujskam!« se je zasmejal porogljivo Duša. »Hujskam, pravite! Nu, pa! Naj pa hujskam, ko dopovedujem ljudem, da so neumni, ker se pametno ne pomenijo pa bi šli vsi kakor en sam mož za pravico nad Tolmin ali pa še naprej. Hujskam. Prav. Zato ker se mi otroci smilijo pa ženske! O, saj možki se mi ne, otroci pač, ki črnega kruha stradajo!«

»Bog se jih usmili, jaz ga jim ne jemljem,« je vzdihnil starec.

»Zakaj pa ste tako obljubo naredili, da se puntali ne boste,« je vprašal zbadljivo Duša. Starec je sklonil glavo, nekaj solz mu je orosilo lice. Mehko in toplo je dejal:

»Bog mi bo dal mirno zadnjo uro, da sem takisto obljubil. On je videl in ve.«

Ilustriral Klavdij Palčič

»Tokrat je bilo, ko nas je bil Šime Golja s Kneže pregovoril (1) na svojo misel, da smo puntarski groš pobirali pa regimentu na Dunaj do cesarja prošnjo in pritožbo spisali. Pa so potem res komisariji prišli v Tolmin pa nas poklicali predse, župane, može iz dvanajstij, ključarje in od vsake hiše enega moškega. Pa sem šel. Doma mi je ležala Tončka. Žena Anica mi je vekala, da me otrok ne pričaka živ, naj ne hodim. Za pravico, sem dejal, da moram iti. V taki žalosti sem hodil proti Tolminu in vso pot sem mislil, kaj bo. Nož sem imel pri sebi, pa me je hudi duh vso pot naganjal in nagovarjal, da bi se mu vdal, in sem res premišljeval, katerega bom, ali grofa samega ali galjota oskrbnika. Komisariji so nas po vrsti izpraševali, kako je bilo nekoč v vinami, kako je z raboto in desetino in če je res, da se branimo davka na ogenj, na vino in meso. Zapisali so, kakor smo po pravici povedali, da biriči več zahtevajo, kakor pa je zapoved in postava, pa so potem le v vsem grofu prav dali in nam v krivico potrdili. Pa še za punt da nas bodo kaznovali, in so nas. Goljo in druge so lovili pa tistega mojega žlahtnika Gradnika, ki menda veš, kako so mu naredili, pa Muniha Martina, ki so ga pretepli. Mene so le z globo za sto goldinarjev.«

Starec je zasopel utihnil. Koščene prsi so mu plale težko. Globoko je vzdihnil in dopovedal:

»Tokrat, ko sem poslušal, kako sodijo, sem že naprej stopil. Pa kar videl sem že, da bo zdaj nekoga konec, ali grofa ali galjota ali pa sodnika. Pa mi je Bog dal prav takrat tako čudno žalost. "Oče!" sem slišal kakor zares in kakor da je prav za mano zaklicala Tončka, "oče nikar!" Pa se mi je srce obrnilo v prsih in sem menil, da slišim spomin. O Je-

zus, sem si rekel, zdaj je otroka zadušilo, pa nisem kar nič več vedel, ne kje sem, ne kaj mislim. Komisariji in grofovski so zijali vame, ko sem stal pred njimi. Kaj bi rad, je vprašal grof. Rekel sem, naj me puste domov, da mi otrok umira. Sam Bog ga je varoval, da mi je dovolil, in sem šel. Doma sem našel Tončko živo. Prav tedaj, ko sem stal pred komisariji, se ji je bilo v grlu odprlo, da je bruhnila kri in gnoj. Pa me je tedaj obšla taka gorečnost, da sem kar moral iz hiše in kar samo od sebe se mi je vzelo v misli, pa sem tri prste vzdignil proti nebu pa obljubil, da se puntal ne bom.«

Starec je iztegnil desnico in pokazal preko polja proti Soči pod Modrejem.

»Tu doli sem vrgel v vodo tisti nož. Naš Lovrenc ga je videl na dnu pa hotel pobrati iz vode. Nisem pustil. Potem ga je povodenj odplavila in prod zasul.«

»Škoda dobrega noža,« je zinil pikro Duša. Starec ni odgovoril. Izgubljeno in motno se je bil zopet zagledal nekam v prazno. Za Bučnico, nekje v čereh za Mrzlim vrhom je zagrmelo in se votlo prenašalo mimo Jalovnika na bohinjsko stran. Starec se ni ganil, ni trenil. Duša ga je osuplo pogledal.

»Ali vam je slabo?« je vprašal. Šele čez nekaj trenutkov je starec oživel in povedal:

»Tu notri pri srcu me nekaj stisne pa mi ne da sopsti. Kaj meniš neki, ali imam v pljučih? Pravijo, da znata ti pa tolminski Defacis pomagati. Daj nu, povej! Takšnih rož mi daj, da mi odleže.«

Duša je pogledal pomilovalno na starca.

»Za vaša leta, oče, ni nobenih rož več.«

»V božjem imenu!« je vzdihnil starec in umolknil. Tudi Duša ni nekaj časa spregovoril. Za Tolminom je zagrmelo v drugo.

Nad dolino je rasel iznad Kosovta sivkast oblak in zaslonil sonce. Kq se je razgrnil nad Svetim Mavrom, do Stopca od Kozmeric, je bil nizko, teman in težak.

»Kaj pa Lovrenc?« je vprašal tedaj Duša.

»Tlako dela na Dobravah,« je odvrnil Kragulj. Nato pa je pogledal po strani na Petra in dejal nezaupljivo:

»Pusti Lovrenca na miru!«

»Bog se vas usmili, oče, saj ima svojo pamet,« je odvrnil Peter. A starec je togo majal z glavno:

»Dokler sem živ, naj bo po mojem. Ko mene več ne bo, naj dela po svoji glavi. Jaz sem ga dobrega učil in pameti. Mladi pa ste vsi drugačni. Skozi zid bi radi, kakor da človekova volja kaj premore na svetu in kakor da nismo od prve do zadnje ure v božjih rokah. Pusti Lovrenca v miru!«

Še bridkeje je dostavil po kratkem molku, očital neprizanesljivo:

»Samo potepaš se! Ali nimaš nobenega dela?«

Duša se je pomilovalno nasmejal in dejal čudno resno:

»Moji opravki, oče Kragulj, so taki, da jih vi ne razumete.«

Pri tem je vstal, kakor da misli iti.

»Pravijo, da ne moliš, pa da si hudiču zapisan,« je golčal togo starec. Duša se je hripavo zasmejal in odgovoril:

»Pa verjemite, oče, da sem!«

Starec je živo planil:

»Nič ne verjamem, ti se pa ne sme! Res je pa le, da je bila še vselej kakšna nesreča, kadar sem te videl pa srečal. Tistega čiginjskega Janeza, ki mi je po sestri v žlahti, Bog mu daj mir, če ni več živ, Gradnika, mislim, si se tudi držal kot klop, da je fant potem tako žalostno prepal.«

Duša ni odgovoril, v oči pa mu je stopilo nekaj, da je začel mežikati, kakor bi ga slepilo sonce. Tisti čas se je oglasil zvon pri Svetem Mavru. Zvonilo je poldan.

»Oče,« je spregovoril tedaj Duša, »pokrižal se bom in molil, pa boste videli, da nisem s hudičem v zvezi.«

Res je molil. V višinah je zagrmelo v tretje in jekalo vseprek v globine in višine, zahrbtno, sovražno, čez zadnje sinjine v težke oblake, ki so kipeli skupaj od vseh strani. Zvon je brnel žalostno od daleč, uglašen v pesem brenčočih medenih muh, ki so se kakor oblak sipale s polj, da se otmó pred bližajočo se nevihto in nevarnostjo.

Duša je domolil in se ozrl po starcu, ki mu je ležal na rumenem licu izraz zadnjega miru in brezmejne vdanosti.

»Oče,« je vzkliknil, »zdaj pojdem, pa tudi vi podvizajte domov, da vas ne ujame ploha.«

Starec je zamrmral nejasno sam vase. Duša pa je krenil brez nadaljnega pozdrava proti Soči, da jo prebere pod Prapetnim. Govoril je sam pri sebi:

»Kaj pa, če je Lovrenc pobral tisti nož iz vode?«

Iskal je s polja plitvin v vodi. Pa se mu je zazdelo, da je nekdo žalostno zaklical za njim, in se je ozrl. Videl je ulnjak in starega Kragulja pred njim, kako je bil zlezal ves na kup, sam vase. Bridko se je nasmešnil Duša.

»Nesrečno potrpiljenje,« je zamrmral, »ta ura, preden se nebó zopet ubriše, bo njegova zadnja.«

Padle so prve, težke kaplje. Duša je bredel vodo. Ko je prešel, se je napil vode pri studencu, čigar voda ulakoti celó najbolj sitega. Nato se je vzpelo na bregu navzgor na travnate Dobrave, kjer je hitelo dve sto rok, da spravi seno suho v kupe, preden se ulije dež.

Stari Kragulj pa je obsedel pred ulnjakom. Topo je zrl predse, ne da bi se ganil. Bolečina, ki ga je bila zopet prišla za osrčje, ga ni hotela več izpustiti. Že se starec ni več dobro zavedal, kje je ne kako. Izraz otroške začudenosti mu je bil na obrazu in v očeh, ki so motno iskale, da bi še videle. Neznansko sladka trudnost mu je začela vezati ude in vsa čutila. Še se je poznal in zavedal, a že ni bival več v prostoru in času. Lepa sanja se mu je budila. Bilo mu je, kakor da sliši vriskanje poročnih svatov in veselo vpitje. Čez polje se pode praznični svatje (2), vpijejo, strašijo po stari tolminski navadi, da odrečejo nesrečo in zlo mladi zakonski dvojici. Mlademu ženinu naproti prihaja vsa mlada, dehtivo sramežljiva Testenova Anica, ona ista, ki ji je tolminski birič Mohor beneških cekinov ponujal, če bi ga marala, lovač galjotski, prasé Kacafura in babjak...

(se nadaljuje)

(1) ko nas je bil Šime Golja s Kneže pregovoril: Pisatelj se je oprl na Rutarja (Zgodovina, str. 113), ki pripoveduje, da se je v začetku 17. stoletja začel nov punt; v zgodbi vendar ni sledil Rutarju, ki pravi, da Šimna Golje 1713 ni bilo na Tolminskem, ker se je bal za svoje življenje. To Rutarjevo snov o začetku punta je porabil France Bevk v povesti Iskra pod pepelom (Prešernova družba 1956, gl. Izbrani spisi VI, str. 403-404).

(2) Čez polje se pode praznični svatje: gl. Rutar, Zgodovina, str. 80. Po poroki so se svatje vračali iz cerkve na ženinov dom po nenavadnih potih, kar čez polje, ter kričali in z golimi meči po zraku mahali, sekali veje z drevja, da bi oplašili zle duhove.

Tudi po 3. etapi kolesarske dirke po Franciji Rumena majica menjala lastnika

BORDEAUX — Čeprav je šlo za eno lažjih etap letošnjega »toura«, ki na lestvici ne bi bila smela prinesiti sprememb, je rumena majica znova menjala lastnika, že četrtič v štirih dneh.

Včeraj so vsi pričakovali sprint Italijana Maria Cipollinija, vendar je deseterica »pustolovcev« postavila na glavo vsa predvidevanja in vodstvo na skupni lestvici je prevzel Francoz Pascal Lino, ki je s prvega mesta spodrnil rojaka Richarda Virenqueja. Etapno zmago pa je s silovitim sprintom osvojil Nizozemec Harmeling pred Belgijcem Moralesom ter Italijanom Ghirrotto, ki se je pri pobegu očitno pridružil pravi družini.

Pobudo za pobeg, ki je odločil etapo, je po 100 km poti dal Belgijec Noel Segers. Za njim so se pognali ro-

jaka Moreels in Van Lancker, Italijan Ghirrotto, Francoz Simon in Lino, Nizozemci Harmeling, De Vries in Kokkelkoren ter Avstralec Peiper. Nabrali so si tudi 14'20" prednosti, ki pa se je precej zmanjšala po odločnem napadu Banesta, Indurainovega moštva ter Gatoradeja, torej Bugnovih tovarišev. Tako Indurainu kot Bugnu verjetno ni šlo v račun, da ubežniki pridobijo preveliko prednost pred današnjo etapo na kronometer ekipno (63 km). To je po dirki potrdil tudi Bugno, ki je dodal, da so imajo vse misli uperjene na današnji nastop, čeprav »gre za absurdno tekmo, ki pa jo je treba izpeljati, ker jo pač organizatorji trdovratno silijo v spored »toura.« Bugno je pristavil, da se doslej ni zgodilo pravzaprav nič pomembnega, šele po 11. etapi se

bo za gorske vozniške začelo zares. Dotlej si ne bodo belili las, živeli bodo iz dneva v dan.

Presrečen pa je bil seveda Pascal Lino. Dejal je, da so etapo dobera proučili in izdelali primerno strategijo, čeprav ni mislil, da bo rumeno majico iztrgal ekipnemu tovarišu. Name-ravali pa so utruditi ekipe favoritov pred današnjo etapo, kar naj bi jim po njegovih besedah tudi uspelo. »Zame pa so se uresničile sanje, ko sem po 6 letih, odkar sem profesionalc, oblekel rumeno majico,« je zaključil Lino.

VRSTNI RED 3. ETAPE (Pau - Bordeaux): 1. Harmeling (Niz), ki je 218 km prevozil v 5.45'17" s povprečno hitrostjo 37,882 km na uro; 2. Moreels (Bel); 3. Ghirrotto (It); 4. Lino (Fr); 5. Simon (Fr); 6. Kokkelkoren (Niz); 7. Van Lancker (Bel); 8. Segers (Bel), vsi isti čas; 9. Peiper (Avstral), po 5'; 10. De Vries (Niz) 21'; 11. Museeuw (Bel) 7'00"; 12. Van Der Poel (Niz); 13. Ludwig (Nem); 14. Lilholt (Dan); 15. Jalabert (Fr); 37. Bugno (It); 39. Chiappucci (It.); 87. Fondriest (It.); 109. Bontempi; 131. Chioccioli; 174. Argentin (It), vsi isti čas.

SKUPNA LESTVICA: 1. Lino (Fr) 17.19'51"; 2. Virenque (Fr) po 1'54"; 3. Indurain (Šp) 6'28"; 4. Bugno (It) 6'30"; 5. Arnould (Fr) 6'44"; 6. Alcalá (Meh) 6'58"; 7. Chiappucci (It) 6'58"; 8. Mottet (Fr) 6'59"; 9. Breukink (Niz) 7'00"; 10. Lemond (ZDA) 7'00"; 11. Sciantri (It) 7'05"; 12. Roche (Ir) 7'06"; 13. Skibby (Dan) 7'06"; 14. Bauer (Kan) 7'09"; 15. Leanizbarrutia (Šp) 7'09"; 19. Fignon (Fr) 7'13"; 32. Chioccioli (It) 7'26"; 46. Vona (It) 7'47"; 52. Fondriest (It) 12'52"; 89. Bontempi (It) 19'59"; 145. Argentin (It) 27'25".

Lendl ameriški državljan

NEW YORK — Češkošlovski teniški igralec Ivan Lendl je včeraj dobil ameriško državljanstvo. Lendl se je že leta 1984 nastanil v Greenwichu, v Connecticutu, kjer sedaj živi z ženo ter tremi hčerkami.

V Franciji te dni ne manjka demonstracij. Poljedelci pa so udeležence »toura« brez težav pustili mimo. (telefoto AP)

Težave z novimi članicami UEFA imenovala komisijo za pokale

ŽENEVA — Nastanek številnih novih zvez je spravil evropsko nogometno zvezo UEFA v škrpice. Izvršni odbor te organizacije je sestavil »nujnostni komite«, ki bo proučil, kako omogočiti nastop moštev iz novonastalih držav v mednarodnih pokalnih manifestacijah UEFA. Komite se bo sestel 13. julija in dokončni seznam ekip in nosilce skupin bodo objavili dan zatem.

V pokalu prvakov bo letos nastopilo 37 klubov (manjkali bodo predstavniki Liechtensteina, Walesa, San Marina in »zamrznjena« ZR Jugoslavije), v pokalu pokalnih zmagovalcev 42 iz 41 držav članic (Nemčija bo imela dva predstavnika), v pokalu UEFA pa 70 iz 37 držav. Mesti ZR Jugoslavije sta v tem pokalu zavzeli Rumunija in Avstrija.

Italijo bo v pokalu prvakov zastopal Milan (Slovenijo SCT Olimpija), v pokalu pokalnih zmagovalcev Roma (Slovenijo Maribor), v pokalu UEFA pa Juventus, Torino, Napoli in Roma (Slovenijo pa Belvedur Izola).

Prvič bo letos na pokalnih tekmovanjih sodeloval tudi Izrael, čeprav ni član UEFA.

Borsana prijavili disciplinski komisiji

Predsednik Torina Borsano ne ve, kako pomiriti razjarjene navijače, ki mu ne morejo odpustiti, da na borzi ruši ekipo. Zato je v nekem televizijskem intervjuju, ki ga je sam izzval, o odhajajočih dejal vse najslabše. Cervero je tako po njegovem bivši igralec, Policano je nediscipliniran, Lentini pa ponočnjak. Za vse te lepe besede si je prislužil prijavo disciplinski komisiji.

Susic k Pisi

CERNOBBIO — Nogometna kupoprodajna borza ni kdovekako živahna. Aktivni so le novinci v A ligi. Med temi še posebej Udinese, ki je Pisi za 600 milijonov lir odstopil branilca Susica. V prihodnjih urah ali dneh naj bi videmski klub najel Argentina Redonda, od Fiorentine pa še Dungo. Toskanskemu klubu naj bi Milan posodil Baiana, ki ga je odkupil od Foggie. Za prestop Vierchowoda k Juventusu naj bi Sampdoria zaslužila osem milijard. Parma je, tako kot lani, na vhodna vrata svojega sedeža razobesila poster s seznamom igralcev, ki jih želi odstopiti drugim...

Zanardi namesto Fittipaldija

FAENZA — Bolončan Alessandro Zanardi (25 let) bo pri Minardiju zamenjal Christiana Fittipaldija. Slednji se je poškodoval na poskusnih vožnjah za VN Francije.

Na svetovnem jadralskem prvenstvu v razredu evropa vetra od nikoder S prizivi se je okoristil tudi Potokar

IZOLA — Drugi dan svetovnega prvenstva v jadrnanju za razred evropa sta regatni polji v Izolskem zalivu pričakali udeležence v popolnem brezvetrju. Jadranci so več kot dve uri čakali na obali, ko je popoldne vendarle potegnila prva sapica in odpravili so se na morje. Pa zastoj, saj vetra niso dočakali in okrog 16. ure so se vrnili na obalo.

Prva regata pa je potekala ob zares težkih pogojih in zato ni čudno, da je bilo tudi nekaj protestov. Mednarodna žirija je med drugimi diskvalificirala tudi drugouvrščenega Francoza Luca Chauveta in Pirančan Samo Potokar se je pomaknil na 2. mesto, Branko Brčin na 6. in Mavricio Benčić na sedmo. Med prvih trideset se je uvrstil še Mariborčan Zmago Kranjc. Dekleta so bila slabša z izjemo Vesne Deklevala, saj so bile vse prav na repu uvrščenih, še najboljša je bila Ana Kraigher, na 44. mestu. Čeprav so dekleta startala nekoliko slabše, pa sem navdušen nad fanti, saj imamo kar trojico med deseterico, kar je izjemno izhodišče za naprej. Je bil uspeha slovenskih jadrancev vesel njihov trener Matej Orešič.

Sedaj je program nekoliko spremenjen in če bo v Izolskem zalivu ven-

darle ponovno zapihalo, bodo danes in jutri izvedli po dve regati, tako da bi bil petek vendarle prost dan. (Kreft)

Največ sprememb pri SCT Olimpija

KOPER — Prestopni rok slovenskih nogometašev je prinesel največ sprememb pri prvaku SCT Olimpiji, ki je ob najboljših igralcih Kopra (Benedejčič) in Izole (Želko) dobila še prvega stoperja lige Hadžialagića (Maribor). Vodilni obalni klub Izola Belvedur je dobil iz Kopra pet standardnih igralcev prve ekipe (Ban, Zobec, Bizjak, Rudonja in Čotar) ter Zupanca iz Steklarja, odšli pa so Mekić, Okčić in Jerman v Koper, Omanović v Piran, Kraja v Nemčijo, Bičakčić pa se še obira (ponujal se je Kopru, vendar je bil predrag).

Na Bonifiki zvonečih okrepitev, kot jih je obljubljal novi menažer Bogdan Brus, ni. Ob izolski trojki (Okčić, Mekić, Jerman) se je iz Ljubljane vrnil Bečaj, novince pa sta še Durmić in Dejan Ščulac iz Dekanov - slednji je eden najperspektivnejših nogometa-

Predlog z vrha najbolj razvitih držav v Münchnu

Jugoslavija v Barceloni brez dresov in simbolov?

MUENCHEN — Čeprav na münchenškem »vrhu« predstavnikov sedmih najbolj razvitih držav politično ozračje ZR Jugoslaviji ni bilo najbolj naklonjeno, je britanski premier Major vendarle prišel na dan s predlogom, da bi na bližnjih olimpijskih igrah v Barceloni omogočili nastop »jugoslovanskih« atletov v »belem«, se pravi brez kakršnihkoli državnih dresov ali simbolov. Udeleženci srečanja v Münchnu so z Majorjevim predlogom soglašali, tako da je britanski premier brž naslovil pismo na predsedstvo Mednarodnega olimpijskega komiteja, v katerem ga obvešča o stališču »sedmerice« glede individualnega sodelovanja atletov iz »nove Jugoslavije«.

Izključitev tekmovalcev ZR Jugoslavije s poletnih iger je del paketa sankcij OZN proti Srbiji in Črni gori, vendar pa je uresničitev prepovedi nastopa »zamrznjena« v pričakovanju dokončnega sklepa MOK, do katerega naj bi prišlo 11. julija.

Italijanski olimpijski odbor je medtem skoraj dokončno izoblikoval seznam svojih udeležencev iger. V Barcelono bo odpotovalo okrog 500 oseb, tekmovalcev bo 321 (245 moških in 76 žensk), čeprav je možno, da bo prišlo do nekaterih manjših sprememb. Tako je gimnastičar Čechi moral žal zaradi težke poškodbe odpovedati svoj nastop, 12 košarkaric čaka na usodo jugoslovanske reprezentance (Italijanske bodo nadomestile Jugoslavijo, če bo ta izključena), nekateri atleti in plavalci pa si še prizadevajo doseči normo za nastop na igrah.

Kar se tiče atletike, velja to za štafeto 4x100 m moški (norma je 38'60) in ženske (43'70), za metalko diska Maffeis (62 m) in za skakalki v daljino Capriotti in Ucheddu (6,75

m). Plavalci nestrpno pričakujejo Lambertija, ki je pospešil s treningi.

V Barcelono bo odpotovalo tudi 14 tekmovalcev (10 moških in dve ženski), ki bodo sodelovali na prikazu tako imenovanih demonstrativnih športov - to sta taekwondo in hokej na kotalkah.

Skoraj dopoljen je tudi seznam predstavnikov iz bivše Sovjetske zveze, ki bodo na teh igrah zadnji skupaj. Zastopstvo bo šlo 497 tekmovalcev (pristeti je treba še trenerje in funkcionarje) iz vseh nekdanjih 15 republik Sovjetske zveze. V rokoborbi in boksu so selekcije še v teku.

V Barceloni medtem za igre beležijo vse večje zanimanje. Na zahtevo MOK je moral organizacijski komite akreditirati še dvesto novih časnika, tako da bo na igrah skupno kar 4.721 predstavnikov sredstev množičnega obveščanja, vključno s fotografi. Lani so število akreditiranih novinarjev povečali s štiri na pet tisoč. Nov povisek bo zadostil potrebam časnika iz Južne Afrike, Namibije, Litve, Latvije, Estonije, Hrvaške in Slovenije.

Za regularnost iger bo poleg sodnikov in sodniških komisij skrbela tudi posebna sanitetna ekipa, ki bo izvršila 1.870 protidoping kontrol. Podvreči se ji bodo morali vsi dobitniki kolajni, druge tekmovalce pa bodo izžrebali. Pod udarom bo zlasti atletika. Pri tekmovalcih te panoge bodo opravili 225 analiz. Testirali bodo tudi 144 odbojkarjev, 116 dvigalcev uteži, 93 plavalcev, 88 košarkarjev in bežbolistov.

Pa še to: španski olimpijski komite bo vsakega domačega dobitnika zlate medalje nagradil s 8 milijoni pesetov (96 milijonov lir). Srebrno odličje velja polovico te vsote, bronasta pa četrtino...

Državno prvenstvo UISP Kotalkarja Vipave na sredini lestvice

Na nedavnem državnem prvenstvu UISP v Follonici sta se pomerila tudi kotalkarja KSD Vipave Tiziana Tomšič in Dane Vižintin. Konkurenca je bila precej ostra, a Tiziana in Dane sta se s prepričljivim nastopom (v prostem in obveznem programu) uvrstila na sredino lestvice.

S tem tekmovanjem se je nekako zaključila letošnja tekmovalna sezona, vsekakor pa bodo kotalkarji nadaljevali s treningi in se vestno pripravljali na naslednjo. (Katia Tommasi)

Moreno in Ražmova na Pokalu dežel

Konec tedna bosta dva naša lokostrelca, člana Zarje Moreno Granzotto in Katja Ražem, branila barve reprezentance F-JK v finalu Pokala dežel, in sicer v tekmovalju FITA (razdalje 90, 70, 60, 50 in 30 m).

Tekmovanje bo v soboto in nedeljo v Bellunu.

V soboto športno srečanje upokojencev iz Sežane in Trsta

Društvo upokojencev Sežana in sindikat upokojencev iz Trsta organizirata v soboto, 11. t.m., v domu pristaniških delavcev pri Proseku športno srečanje za prehodni pokal.

Tekmovanja se bodo pričela ob 9. uri v domu pristaniških delavcev, le tekmovalje v streljanju bo na strelišču društva upokojencev Sežana. Zbor vseh udeležencev bo ob 8.30.

Udeleženci srečanja se bodo pomerili v balinanju (moške in ženske četverke), v šahu, briškoli in trešetju (vse pri Proseku) ter v streljanju (v Sežani). Nastopi se bodo zaključili predvidoma ob 13. uri, ko bodo na Proseku razglasili rezultate ter podelili priznanja. Slednja bodo prejeli posamezniki in ekipe, poleg tega bodo podelili še medalje, pokale in diplome. (olga knez stojkovič)

obvestila

JK ČUPA vabi člane in prijatelje na društveni praznik, ki bo v soboto, 11. julija, s pričetkom ob 19. uri.

ZŠSDI obvešča, da bo danes ob 20.30 na sedežu SK Brdina na Opčinah seja smučarske komisije.

ŠZ SLOGA obvešča, da od 30. julija do 2. avgusta organizira turnir v beach volleyu (odbojka na plaži) na nogometnem igrišču v Trebčah. Informacije in vpisovanje ekip do petka, 17. julija, v čistilnici »Roiano«, tel. 414142, vsak dan od 8.30 do 18. ure. Vsak večer bo zabava s plesom in specialitete na žaru.

V Tolmeču so se pomerile odbojcarske pokrajinske reprezentance štirinajstletnikov V selekcijah Trsta in Gorice več naših

Trst je dobitnik trofeje Zanasi, ki so jo pred dnevi v Tolmeču podelili na odbojcarskem četverboju med pokrajinskimi reprezentancami naraščajnikov in naraščajnic. Tako v moški kot v ženski konkurenci so zastopniki Trsta zasedli drugo mesto, v skupnem seštevku pa so bili prepričljivo pred ostalimi. Med moškimi je zmagal Pordenon, med ženskami pa Videm.

Tekmovanje reprezentanc v tej starostni kategoriji je odbojcarska zveza po navodilu vsedržavnega strokovnega sveta prvič priredila letos. Na pokrajinskih selekcijah so izbirali kandidate in kandidatke za sestavo reprezentanc in treba je reči, da se je večina pokrajini dobro in resno pripravila na ta nastop. Manj resen je bil žal po mnenju vseh prisotnih pristop zveze, saj je tekmovalje v Tolmeču z organizacijskega vidika izpadlo dokaj klavrnino in ne po krivdi domačega društva. Sodniki na primer niso bili seznanjeni s pravilnikom turnirja, ki je predvideval izvajanje spodnjega

servisa in obvezno uvrstitev vseh igralcev in igralk ekip na igrišče. Nastala je velika zmeda tudi okrog višine mreže, tako da so fantje celo zaigrali na nižji mreži od deklet! Takšna neresnost res ni v čast federaciji.

V obeh tržaških in goriških selekcijah je nastopila cela vrsta slovenskih odbojkarjev in odbojkaric, ki so tudi prispevali največji delež k uspehom svojih ekip, kar vnovič potrjuje, da je na mladinskem področju naša odbojka v samem deželnem vrhu.

Tako so polovico moške tržaške reprezentance sestavljali mladi Borovi odbojkarji. Zanj so namreč zaigrali Talotti, Furlani, Furlanič, Šušteršič, Pieri in Čuk, a trener je bil Igro Gombač. Tudi goriško vrsto so sestavljali mnogi slovenski odbojkarji in sicer Jurij Plesničar, Marko Mužič, Dino Bonan, Manuel Devetak, Robert Lutman od Valprapora in Federico Pellegrin od Soče, ekipo pa je vodil Domov trener Joško

Prinčič. Treba je reči, da so Goričani nastopili z okrnjeno in mlado reprezentanco. V popolni postavi najbrž ne bi imeli enakovredne konkurence.

Tudi v ženski tržaški selekciji je bilo šest slovenskih odbojkaric: Grudnova, Faimannova in Zadnikova od Bora, Grgičeva in Kalčeva od Sloge ter Blažinova od Kontovela.

V goriški selekciji pa je nastopila tudi Petra Mikluš (Dom Sovodnje).

Rezultati

Moški
Pordenon - Videm 3:0, Trst - Gorica 3:0, Trst - Pordenone 1:2, Trst - Videm 2:1, Pordenon - Gorica 3:0, Gorica - Videm 3:0

LESTVICA: 1. Pordenon, 2. Trst, 3. Gorica, 4. Videm.

Ženske
Trst - Gorica 2:1, Trst - Pordenon 3:0, Videm - Trst 2:1, Gorica - Pordenon 3:0, Videm - Pordenon 3:0, Videm - Gorica 3:0.

LESTVICA: 1. Videm, 2. Trst, 3. Gorica, 4. Pordenon.

Naročnina: za Italijo mesečna 23.000 Lir - Letna naročnina za 1992 znaša 276.000 lir. Poštni tekoči račun Založništva tržaškega tiska, Trst 13512348; za Slovenijo: mesečna 450 SLT (dnevna 22 SLT). Letna prednaročnina 5.000 SLT za tiste, ki jo poravnajo do 29. 2. 1992. Ziro računa 50101 - 601 - 85845, ADIT Sežana - Partizanska 75 a, telefon 067/73360; Fax 067/72441.

Oglašni: 1 trgovski modul (šir. 1 stolpec viš. 23 mm) 80.000 lir; finančni in legalni 120.000 lir; ob praznikih povisek 20%; mali oglašni 850 lir beseda; osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Iva 19%. Naročila sprejemajo: iz dežele Furlanije-Juljske krajine agencija PUBLIEST Srl (vsak dan od 8.30 do 12.30), Trst, ul. Montecchi 6 - Tel. 7796-611 - Fax 768697; iz drugih dežel v Italiji podružnice SPI; iz Slovenije in Hrvaške STUDIO VISTA d.o.o., Ljubljana, tel.-fax 216155 vsak dan od 9. do 13. ure razen sobote.

primorski

dnevnik

sreda, 8. julija 1992

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418

GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 535723 - Fax 0481/532958

ČEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190 - FAX 0432/730462

Odgovorni urednik Vojimir Tavčar

Izdaja ZTT
Tiska EDIGRAF

Član italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIEG

Že jutri v Križankah prva manifestacija združene opozicije Slovenske stranke se pripravljajo na izvolitev predsednika republike

LJUBLJANA — V četrtek bo v Križankah prva manifestacija nove združene opozicije. Nastopili bodo predstavniki krščanskih demokratov, ljudske stranke, nacionalnih demokratov in liberalcev, povrh pa še bivša Krambergerjeva narodna stranka. Dogovorili so se, da bodo uradno predstavili svoje predsedniške kandidate. V drugem krogu volitev bodo složno glasovali za tistega, ki se bo prebil. Seveda to pomeni, da bodo nastopali v določeni meri složno, da pa bodo v skladu s proporcionalnim sistemom najbrž nastopali posamično.

Združuje se torej desnica - v četrtek uradno in formalno - združuje pa se tudi levica, za sedaj še vedno za zaprtimi vrati, z velikimi težavami in brez zagotovljenega uspeha.

Slovenska levica je zelo zapletena. Tu so Pučnikovi socialdemokrati, ki so že govedali, da bodo nastopili sami. Ne bodo se združevali z nikomer, svoje ga predsedniškega kandidata bodo ali ne bodo imenovali. Na vsak način pa se o tem še niso odločili. Računajo na lastne glasove in ker računajo na prisotnost v novem parlamentu, bodo lahko ponovno odigrali delikatno vlogo jezička na tehtnici. Okrog te stranke in njene politične karakteristike je bilo mnogo razprav. Bila je zadnja, ki je zapustila Demos, njen predsednik Pučnik se je do konca trudil ohraniti Peterletovo vladno. Toda na mariborskem kongresu je naredila ideološki preokret in poudarila svoj socialni program, ker je bil program nacionalne osamosvojitve uresničen. Njen prispevek je bil odločilen za slovenski politični vladni preokret v levo-sredinsko smer. Socialdemokratska stranka ima sedaj v parlamentu 19 poslancev, zadnja raziskava pa jim daje 3,4% glasov ali komaj komaj preskok čez prag.

V parlamentu sta še dve nesporno levi stranki. Slovenski socialisti so zrasli iz Socialistične zveze, nekdanje Osvobodilne fronte, ki je imela kapilarno mrežo, velike simpatije, v starem režimu je bila inkubator vsega novega, važen akter slovenske pomladi. Toda prognoze ji sedaj dajejo komaj 0,8%. V parlamentu imajo 11 poslancev. Sedaj skušajo okrog sebe zbrati pisano množico izvenparlamentarnih levih strank in gibanj. V ta namen so poslali pismo, v katerem trenutno izključujejo povezavo s prenovitelji.

Najmočnejša stranka levice so še vedno socialdemokratski prenovitelji. Izvor sega vse do predvojnih Čebin in ustanovitev Slovenske komunistične partije, ki je v program zapisala, da bo služila svojemu narodu. Breme njih preteklost, vendar je to danes stranka, ki je edina na svetu sama sestopila z oblasti, ki je ustvarila demokracijo v Sloveniji in jo ohranja pred jugoslovanskim centrističnim pritiskom.

Na volitvah je imela relativno večino. Sedaj ima v parlamentu 32 discipliniranih poslancev, toda zadnja raziskava je tudi do nje neusmiljena. Daje ji komaj nekaj čez 3,5%, medtem ko je imela še pred nekaj meseci skoro 15% potencialnih glasov. Stranko

ta raziskava ne razburja preveč, prepričana je, da gre za slučajen premik in da ni zabeležila resnega osipa. Zelo pa jo zanima združevanje vseh levih sil. Sem spadajo tudi neodvisni poslanci, ki jih je v slovenskem parlamentu 20 - pa še šest poslancev narodnosti, Italijanov in Madžarov, ki spadajo med levico.

Mavrica levih sil je zelo pisana. Tu je socialdemokratska unija, ki nima neke večje terenske mreže, ima pa nekatere ugledne osebnosti, menažerje in intelektualce, zamisli in tudi razpredeno mrežo osebnih povezav.

Delavska stranka je samorastnik, ki ima poleg privlačnega naziva kar 10.000 članov. Tu so še krščanski socialisti, ugledne osebnosti zanimivega pokrepla. Obstajata pa še dve organizaciji civilne družbe, povezane z levico: upokojenci in bivši aktivisti in borci, ki sicer ne bi bili avtomatično člani neke nove stranke, toda vsekakor so pomemben volilni dejavnik.

BOGO SAMSA

Umrl bivši lastnik tovarne Gavrilović

ZAGREB — V ponedeljek so v družinski grob na zagrebškem pokopališču Mirogoj pokopali uglednega hrvaškega gospodarstvenika Djura Gavrilovića, predvojnega lastnika »Prve hrvaške tovarne salame, sušenega mesa in masti Mate Gavrilović in potomci« v Petrinji. Pokojni Djuro, umrl je v 91. letu starosti, je bil po vrsti šesti lastnik tovarne, ki jo je njegova družina ustanovila leta 1821. Po drugi svetovni vojni so nove oblasti tovarno nacionalizirale, Djura pa obsodile na dosmrtno ječo. Kmalu pa so odgovorni za proizvodnjo hrane spoznali, da brez vrhunskih strokovnjakov nova država ne bo mogla proizvesti potrebnih količin hrane. Zaradi tega so Djuro osvobodili in izkoristili njegovo znanje, za osnovanje novih živilskih tovarn. Kasneje je pokojnik prevzel avstrijsko državljanstvo. Pokojnikov sin, ravnatelj Djuro, uspešni industrijec, namerava kupiti družinsko tovarno v Petrinji, ki je trenutno pod srbsko okupacijo. Mlajši Gavrilović je že napovedal, da namerava razdeliti 49 odstotkov delnic podjetja med zaposlene, »tako da se bodo vsi čutili odgovorne za usodo tovarne« kot je sam pojasnil. (w.š.)

Ljubljanski študentje zahtevajo avtonomijo znotraj močne države

LJUBLJANA — Sredi prelomnih 60. let je študentska zveza Univerze v Strasbourgu izdala pamflet. V njem je študente orisala kot apatične in stereotipne. Pamflet je zahteval, da študentje zrevolucionirajo svoje življenje in da se začnejo zavedati svojega posebnega - stanovskega - mesta, ki ga imajo v družbi. Avtorji pamfleta so bili kasneje postavljeni pred sodišče, ker so napeljevali k rušenju države...

Sredi 80. let se slovenski študent še vedno ne zaveda svojega posebnega stanovskega mesta v družbi. Ne more se iztrgati iz sivnega cikla medlih predavanj, priložnostnega zasluzka in iskanja sob za naslednje študijsko leto.

V Ljubljani se sedaj za razliko od davnega pamfleta uveljavlja nov tip študentske politike, ki verjame v študentski stan, toda države ne ruši. Želi le, da je konkretna, da zna intervenirati in da zna denarna sredstva pravilno razporejati. Kot je razvidno iz nekaterih akcij, ki jih izvaja Študentska organizacija Univerze v Ljubljani, so študentje pri tem tudi pripravljeno državi pomagati.

Tomaž Erzar - predsednik Študentske organizacije: »Povprečen proračun, študenta znaša okoli 15 tisoč SIT na mesec. Če študent nima sobe, se lahko ta proračun podvoji. Sedaj poteka akcija za uvedbo študentskih bonov za prehrano. Akcijo smo pripravili in jo ponudili ustreznim ministrom. Imamo podporo poslanskih klubov v skupščini. Država subvencionira približno 70 % cene obroka. Del denarja mora študent participirati, da ima nadzor nad gostinskimi obrati, kjer je možno bone uveljavljati.«

Poseben problem so študentski domovi. Trenutno prihaja v Ljubljano okoli 5000 novih študentov na leto. Na razpolago pa je le 400

novih postelj v domovih. Zato pripravljajo novo akcijo: posredujevalnice za študente in lastnike stanovanj. Pri tem bi bilo treba lastnike stimulirati z davčnimi olajšavami ipd.

Predvidoma naj bi posredujevalnice začele z delom 1. septembra. Če ne, bodo posledice - opozarja Erzar - nepredvidljive.

Ena plat študentskih težav je njihov socialni položaj. Druga je študij. Na Filozofski fakulteti v Ljubljani traja povprečen študij za 4 letnike in diplomu - 8 let. Erzar meni, da to ni le posledica dejstva, da morajo študentje poleg študija še redno delati, da se lahko preživijo, temveč tudi posledica organiziranosti Univerze: »Univerza bi morala znati študente bolj stimulirati in nagradjevati za dobro delo.«

To bo stvar novega zakona o Univerzi, vendar pa trenutni predlog zakona o visokem šolstvu ohranja status quo in prepušča posameznim fakultetam, da same urejajo položaj svojih študentov.

Erzar pravi, da imajo študentje pripravljeno dve strategiji. Prva možnost predvideva blokado zakona, kajti študentje ne želijo biti prepuščeni fakultetnim svetom. Ob tem bodo postavili pogoj, da zakon potrdijo le, če dobijo v svetu Univerze pravico veta in možnost za sooblikovanje statusa Univerze. Skratka hočejo svojo avtonomijo.«

Druga možnost pa vpeljuje strategijo, ki jo že uveljavljajo, napisali bodo svoj zakon o visokem šolstvu in ga poskusili vsiliti Univerzi.

Obstaja še tretja pot, vendar Erzar nad njo ni navdušen. To je možnost, ki se je pojavila takrat, ko je začel standard študentov padati. Takrat so se pojavile zahteve po bojkotih stanarin, pohodih in blokadi fakultet.(NIA)

Slovenija mrzlično išče nova tržišča

LJUBLJANA — »Lomi, ki jih je preživelo slovensko gospodarstvo, zahtevajo krizno vodenje ekonomije.«

Tako meni Neven Borak, svetovalec za ekonomska vprašanja v kabinetu predsednika vlade Janeza Drnovška in predsednik Društva ekonomistov Slovenije.

Neven Borak je za PD komentiral nekatere ključne »prebojne točke« oziroma cilje Drnovškovega ekonomskega programa, ki je bil pred časom predstavljen javnosti.

Ena izmed ključnih točk programa je redefiniranje trgov. Borak meni, da smo bili priče popolni dezintegraciji tistih trgov, na katerih je delovalo slovensko gospodarstvo. Proces dezintegracije je bil sorazmerno hiter in je trajal okoli dve leti. Zdaj je treba poiskati nove trge.

Najprej je prišlo do »izpada« vzhodnih trgov. Izpad je bil dvojen - ob problemih, ki so se kopičili v gospodarstvih nekdanje Sovjetske zveze in vzhodno evropskih držav, so se pojavili problemi tudi znotraj Jugoslavije, kajti tudi vzhodno evropski trgi so bili razdeljeni po posameznih republikah. Konflikti znotraj različnih jugoslovanskih gospodarstev so se poglobili ob iransko-iraški vojni, ki je predstavljala še en »lom« za slovensko gospodarstvo. Zadnji izpad predstavlja slovenska monetarna osamosvojitve in vojna na področju pokojne Jugoslavije.

Kot posledica tega so se prodaje na trge republik nekdanje Jugoslavije v primerjavi z 1990. letom realno zmanjšale za 38 %. Nabave pa so se v letu 1991. glede na prejšnje leto prav tako zmanjšale - in to za 32 %.

Ko je Drnovšek predstavil svoj ekonomski program je napovedal možnost ekonomskega preobrata. Tako bi se lahko pozitivni učinki Drnovškovega ekonomskega programa začeli kazati že čez približno 8 mesecev.

Kot pravi Borak, je ta obrat odvisen od tega, ali bodo slovenska podjetja zmožna svoje dejavnosti preusmeriti na zahodna tr-

žišča in tako nadomestiti izpad jugoslovanskih tržišč. Čas od 8 mesecev do enega leta je čas, ki ga podjetja (glede na izkušnje iz preteklosti) potrebujejo za preusmeritev na nove trge.

Ali obstaja možnost, da Slovenija v tem času preusmerjanja in redefiniranja novih trgov prehitijo druga, manj razvita gospodarstva, ki pa se zaradi relativne stabilnosti, hitreje razvijajo? Tak primer je npr. Madžarska...

Borak meni, da do tega ne more priti. Res je, da je bila edina sprememba, s katero se je soočilo madžarsko gospodarstvo, poslovitve od socializma. Toda Slovenija ima nekatere potencialne in prednosti, ki jih ni mogoče kar čez noč izgubiti. Nikoli ni imela togega gospodarstva. Glede na Vzhod celo zelo liberalno gospodarstvo.

Pri tem Borak anekdotično navaja obisk predstavnikov Mednarodne banke. Njihove ocene so bile manj črnogledne od ocen slovenskih strokovnjakov, ki so jih predstavniki mednarodne banke pospremili z besedami: »Če vi mislite, da imate probleme, kako mora biti potem šele na Vzhodu.«

Poleg redefiniranja trgov, je druga ključna točka Drnovškovega programa zmanjšanje teže, ki jo v slovenskem gospodarstvu nosi domači, oziroma javni sektor, ki »živi« od državnih subvencij.

Borak meni, da je Slovenija premajhna, da bi imela notranji trg, zato je treba javnemu sektorju »pristriči peruti«. Temu botruje dejstvo, da je polovica vseh investicij odpadlo na investicije v javnem sektorju (npr. v elektrogospodarstvu). Ta sektor ima visoke kapitalne koeficiente, toda premajhen trg, da bi bil donosen.

Tretja ključna točka ekonomskega programa je ureditev finančnega sistema, kajti slabosti slovenskega finančnega sistema so neodvisni dejavniki pri slabšanju položaja gospodarstva. Od tod toliko besed name-

njenih sanaciji podjetij in bank. Pri tem Borak poudarja, da bi bilo treba nerediti dve stvari. Prvič, urediti dolžniška razmerja in priti do normalizacije gospodarske dejavnosti. In drugič - treba bi bilo povezati pojem gospodarske uspešnosti z zmanjšanjem brezposelnosti.

Še en problem, s katerim se sooča Drnovškov ekonomski program - to je vprašanje presežka deviznih rezerv. Presežek je posledica zmanjšanja uvoza, ki se je preko Slovenije prenašal na celotno jugoslovansko gospodarstvo. Ob razpadu jugo gospodarstva tega uvoza ni več - zato, tudi ni porabe deviz. Presežek je problematičen zaradi monetarnih posledic, kajti večja količina denarja v obtoku lahko privede do inflacije. Borak pa opozarja na ključen problem presežka - namreč, da v času, ko Slovenija potrebuje domačo akumulacijo - pravzaprav kreditira tujino. Trenutni presežek znaša okoli 800 milijonov dolarjev, do oktobra pa bi lahko presežek znašal 1 milijardo dolarjev.

Seveda devizne rezerve niso velike, če jih primerjamo z obsegom uvoza ali pa če jih postavimo v relaciji z dolgovi v tujini. Slovenija pa se je obvezala, da bo plačala le »suverene dolgove«, toda vprašanje je, kako bodo kreditorji gledali na skupne dolgove bivših jugoslovanskih republik?

Program predvideva, da bi se presežek porabil kot sredstva, ki so namenjena deviznemu kreditiranju podjetij. Država pa se ne bo več zadolževala v tujini - pravi Borak. Tuji krediti bi rušili tečaj tolarja, hkrati pa bi povečali obrestne mere, kar bi pomenilo podražitev izvoznega gospodarstva. Borak meni, da je bila ta odločitev silno težka. Zaradi nje je bilo treba žrtvovati nekatere investicije, ki jih je bilo nemogoče pokriti z domačimi sredstvi.

Borak meni, da bi lahko vse ukrepe, ki jih uvaja novi Drnovškov program, izvedla že Peterletova vlada. Ta je svojo gospodarsko

neuspešnost opravičevala, češ da je hipoteka prejšnjega socialistinega sistema prevelika, da bi jo bilo mogoče odpraviti čez noč in da brez ključne privatizacijske zakonodaje z oživljanjem gospodarskega sistema ne bo nič.

Vendar Borak opozarja na dejstvo, da so bili že vsi trije »lomi« - pred katerimi se je znašlo slovensko gospodarstvo - tako hudi, da so napake preteklosti postale nepomembne. Zaradi politične kočljivosti so bile tudi gospodarske posledice osamosvajanja potisnjene z dnevnega reda ekonomije. Pod luč je Peterle raje postavil vprašanje privatizacije. Glede na trenutne politične razmere in blokade v slovenskem parlamentu pa je videti, kot da privatizacijske zakonodaje še dolgo ne bo.

S stališča Drnovškovega programa, neobstoja privatizacijske zakonodaje ne predstavlja večjega problema, kajti do sedaj je bil poudarek privatizacije bolj na upravljanju, kot na finančnemu prestrukturiranju, ki mu Drnovškov program namenja največ pozornosti. Poleg tega pa je trenutno tudi ves javni sektor brez lastnika. Vendar na tem področju Drnovškov program predvideva njegovo sanacijo - to pa je področje, ki se ga predlagana privatizacijska zakonodaja sploh ne dotika.

Končna ocena Drnovškovega programa? Borak meni, da program ne obljublja čudežev, toda razbija malodušje in bo uspešen le če bo ljudem dopovedal, da zadeve niso brezupne. Redefiniranje trgov pa je nujnost. Kljub temu, da bi po vojni posamezne republike pokojne Jugoslavije morale začeti sodelovati že iz čisto »egoističnih« razlogov, Borak meni, da zaradi vojnih izkušenj do sodelovanja ne bo prišlo. Tako naj bi bile tudi slovenske zahteve po coni svobodne trgovine na področju nekdanje Jugoslavije nerealne in preambiciozne.

NIKOLAJ JEFFS